

T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
YÖNETİM VE ORGANİZASYON BİLİM DALI

**KÜÇÜK İŞLETMELERİN KATILIM
BANKACILIĞINI TERCİH ETME
NEDENLERİ: KASTAMONU İLİNDE BİR
ARAŞTIRMA
(Yüksek Lisans Tezi)**

Cihad YAZIMCI

DANIŞMAN

DR. ÖĞR. ÜYESİ BÜLENT YILDIZ

**T.C.
KASTAMONU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANA BİLİM DALI
YÖNETİM VE ORGANİZASYON BİLİM DALI**

(Yüksek Lisans Tezi)

**KÜÇÜK İŞLETMELERİN KATILIM BANKACILIĞINI TERCİH
ETME NEDENLERİ: KASTAMONU İLİNDE BİR ARAŞTIRMA**

Cihad YAZIMCI

**Danışman
Jüri Üyesi
Jüri Üyesi**

**Dr. Öğr. Üyesi Bülent YILDIZ
Dr. Öğr. Üyesi Ertuğrul ÇAVDAR
Dr. Öğr. Üyesi Şemsettin ÇİĞDEM**

KASTAMONU 2021

TAAHÜTNAME

Tezde yer alan tüm bilgilerin etik davranış ve akademik düzenlemeler çerçevesinde elde edildiğini ve sunulduğunu, tez yazım kurallarına göre hazırlanan her türlü ifade ve raporların eksiksiz olarak bilgi kaynağına atıfta bulunulduğunu beyan ederim. Buna istinaden tez sürecimde tarafımda yazılanların tüm sorumluluğunu alıyorum.

İmza

Cihad YAZIMCI

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

KÜÇÜK İŞLETMELERİN KATILIM BANKACILIĞINI TERCİH ETME NEDENLERİ: KASTAMONU İLİNDE BİR ARAŞTIRMA

Cihad YAZIMCI
Kastamonu Üniversitesi
Sosyal Bilimleri Enstitüsü
İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Bülent YILDIZ

‘İslami Finans’ , ‘İslami Bankacılık’ veya ‘Faizsiz Bankacılık’ olarak tanımlanmakta olan ‘Katılım Bankacılığı’ Konvansiyonel bankacılığa seçenek olarak ortaklık esası ile kar ve zarara katılma esasına dayalı ‘faizsizlik prensibi’ çerçevesinde farklı bir sistem olarak finans sektörü içerisinde hizmet vermektedir. Son 40 yılda bankacılık sisteminin bir parçası olan Katılım Bankacılığı, özellikle atıl fonların ekonomiye kazandırılması noktasında önemli rol üstlenmektedir. Bu doğrultuda katılım bankacılığı sistemi ile çalışan müşteri sayısında da önemli artışlar meydana gelmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, katılım bankalarının küçük işletmeler tarafından tercih edilme nedenlerinin tespiti ve bu nedenlerin memnuniyet üzerindeki etkisinin araştırılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Kastamonu ilinde faaliyet göstermekte olan 172 küçük ölçekli işletmeden anket ile veri toplanmıştır. Yapılan analizler neticesinde katılım bankacılığını tercih etme nedenlerinin müşteri memnuniyetini anlamlı olarak etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslami bankacılık, katılım bankacılığı, faizsiz bankacılık.

2021, 60 Sayfa

ABSTRACT

MSc. Thesis

REASONS FOR SMALL BUSINESSES PREFER PARTICIPATION BANKING:
A RESEARCH IN KASTAMONU

Cihad YAZIMCI
Kastamonu University
Institute for Social Sciences
Department of Business Administration

Supervisor: Assist. Prof. Dr. Bülent YILDIZ

Abstract: "Participation Banking", which is defined as "Islamic Finance", "Islamic Banking" or "Interest-free Banking", serves in the financial sector as an alternative to conventional banking as a different system within the framework of the "interest-free principle" based on the principle of participation in profit and loss. Participation Banking, which has been a part of the banking system for the last 40 years, plays an important role especially in bringing idle funds to the economy. Accordingly, there is a significant increase in the number of customers working with the participation banking system. Therefore, in this study, it is aimed to determine the reasons why participation banks are preferred by small enterprises and to investigate the effects of these reasons on satisfaction. For this purpose, data were collected from 172 small-scale enterprises operating in Kastamonu province through a questionnaire. As a result of the analysis, it was found that the reasons for choosing participation banking significantly affect customer satisfaction.

Key Words: Islamic banking, participation banking, interest-free banking.

2021, 60 Page

ÖNSÖZ

Faizsizlik prensibi içerisinde faaliyette bulunan Katılım Bankalarının dünyada ve ülkemizde her geçen gün önemi biraz daha artmaktadır. Gerek ülkemizin ekonomisi açısından gerekse de bankacılık sektörü içinde önemli bir faktör olmakta ve bankacılık sektörü içerisinde aldığı pay ve etkisi önemli oranda artmaktadır.

1960'lı yıllarda temeli atılan ve 1980 'li yıllarda ülkemizde faaliyete başlayan katılım bankaları faizli sistem içerisinde tasarruflarını değerlendirmek istemeyen insanların kendilerine ait birikimlerinin faizsiz sistem içerisinde değerlendirilmesinin özendirilmesi ve elde edilen fonların ekonomik sistem içerisine kazandırılması amaçlanmıştır.

Bu çalışmada; katılım bankalarını tercih eden küçük işletmelerin katılım bankalarını tercih etme nedenleri ile memnuniyet düzeyleri araştırılmıştır. Çalışmada katılım bankalarının temel ilkeleri, fon toplama ve kullandırma yöntemleri, katılım bankalarının bankacılık sektörü ile mukayeseli karşılaştırılması ve katılım bankalarından hizmet alan kobilere anket çalışması yapılmıştır.

Bu çalışmam da beni teşvik eden, tecrübesini esirgemeyen çok değerli hocam sayın Prof.Dr Yavuz Demirel'e, benden yardımlarını, bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen sayın hocam Dr.Bülent YILDIZ'a , anket sürecin de oldukça destek olan Ziraat Katılım Bankası Kastamonu Şubesi Müdürü sayın Mustafa Peker'e ve çalışma arkadaşlarım ile tüm hayatım boyunca benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen her zaman yanımda olan sevgili eşim Melike Yazımcı ve biricik çocuklarım Hüseyin Tuğsat ile Tuğsem'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Cihad YAZIMCI
Kastamonu, Ocak 2021

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
ÖZET	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	ix
TABLolar DİZİNİ	x
1. GİRİŞ	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	2
2.1. Katılım Bankacılığının Tanımı.....	2
2.2. Katılım Bankacılığının Ortaya Çıkma Nedenleri	2
2.2.1. Dini Nedenler	2
2.2.2. Ekonomik Nedenler	3
2.2.3. Sosyal Nedenler	3
2.3. Türkiye de Katılım Bankacılığının Tarihsel Oluşum Süreci.....	3
2.4. Katılım Bankacılığının Temel İlkeleri	4
2.4.1. Faiz Yasağı İlkesi	5
2.4.2. Belirsizlik (Garar) İlkesi	5
2.4.3. Kar ve Zarara Katılma İlkesi	6
2.5. Katılım Bankacılığı Fon Toplama Yöntemleri.....	6
2.5.1. Cari Hesap	6
2.5.2. Katılma Hesapları	7
2.6. Katılım Bankacılığının Fon Kullandırma Yöntemleri.....	8
2.6.1. Kar Beyanı İle Satım – Murabaha	8
2.6.2. Karsız Satım – Tevliye	9
2.6.3. Pazarlık Usuluyle Satım – Müsaveme.....	10
2.6.4. Peşin Ödemeli Satım –Selem	10
2.6.5. Açık Hesaplı Satım – İsticrar.....	10
2.6.6. Kar Beyanı ile Emtia Satımı-Teverruk	11
2.6.7. Eser Sözleşmesi –İstisna.....	11
2.6.8. Finansal Kiralama (Leasing) – İcara.....	12
2.6.9. Yatırım Sertifikaları –Sukuk	12
2.7. Türkiye’de Katılım Bankacılığının Durumu	13
2.7.1. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Katılım Bankaları	13
2.7.1.1. <i>Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.</i>	13
2.7.1.2. <i>Kuveyttürk Katılım Bankası A.Ş.</i>	14
2.7.1.3. <i>Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.</i>	16
2.7.1.4. <i>Ziraat Katılım Bankası A.Ş.</i>	17
2.7.1.5. <i>Vakıf Katılım Bankası A.Ş.</i>	18
2.7.1.6. <i>Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.</i>	20
2.7.2. Katılım Bankalarının Bankacılık Sektörü İle 2015-2020 Yılları Arası Karşılaştırılması.....	21
2.7.2.1. <i>Aktif Büyüklükleri Açısından Karşılaştırılması</i>	21
2.7.2.2. <i>Kullandırılan Fonlar Açısından Karşılaştırılması</i>	22

2.7.2.3. <i>Net Kar Açısından Karşılaştırılması</i>	23
2.8. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri	24
2.8.1. Hizmet ve Ürün Kalitesi	24
2.8.2. Faizsizlik İlkesi İle Çalışması.....	24
2.8.3. Personel Yaklaşımı	25
2.8.4. Avantajlı Ürün, İşlem ve Hizmet Tarifeleri Sunması.....	25
3. YÖNTEM	27
3.1. Literatür Taraması	27
3.2. Araştırmanın Amacı	31
3.3. Araştırmanın Önemi	31
3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Araştırmanın Örneklemi.....	31
3.5. Araştırmanın Ölçekleri	31
3.6. Araştırmanın Kısıtları.....	31
3.7. Araştırmanın Modeli	32
3.8. Araştırmanın Hipotezi	32
4. BULGULAR	33
4.1. Demografik Bulgular.....	33
4.2. Ölçeklerin Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği	35
4.2.1. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Ölçeği Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği.....	36
4.2.1.1. <i>Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Keşfedici Faktör Analizi</i>	36
4.2.1.2. <i>Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Doğrulayıcı Faktör Analizi</i> .	37
4.2.1.3. <i>Tercih Nedenleri Güvenilirlik Analizi</i>	39
4.2.1.4. <i>Tercih Nedenleri Normal Dağılım Testi</i>	39
4.2.2. Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği	40
4.2.2.1. <i>Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Keşfedici Faktör Analizi</i>	40
4.2.2.2. <i>Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi</i>	41
4.2.2.3. <i>Müşteri Memnuniyeti Güvenilirlik Analizi</i>	43
4.2.2.4. <i>Müşteri Memnuniyeti Normal Dağılım Testi</i>	43
4.3. Korelasyon Analizi.....	44
4.4. Tanımlayıcı İstatistik Bulguları	44
4.5. Yapısal Eşitlik Modeli.....	45
5. SONUÇ	47
KAYNAKÇA	50
EKLER	56
ÖZGEÇMİŞ	60

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

AAOIFI	İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu
BK	Bankacılık Kanunu
DFA	Doğrulayıcı Faktör Analizi
OPEC	Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
TDV	Türkiye Diyanet Vakfı
TKKB	Türkiye Katılım Bankalar Birliği

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Şekil 2.1. İslami Finansın Temel Prensipleri.....	5
Şekil 3.1. Araştırmanın Modeli	32
Şekil 4.1. Tercih Nedenleri DFA Diyagramı.....	37
Şekil 4.2. Müşteri Memnuniyeti DFA Diyagramı	41
Şekil 4.3. Yapısal Eşitlik Modeli.....	45

TABLOLAR DİZİNİ

	<u>Sayfa</u>
Tablo 2.1. 2019 yılı itibariyle Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	13
Tablo 2.2. 2019 Yılı İtibariyle Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	14
Tablo 2.3. 2019 Yılı İtibariyle Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	15
Tablo 2.4. 2019 Yılı İtibariyle Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	15
Tablo 2.5. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	16
Tablo 2.6. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	17
Tablo 2.7. 2019 Yılı İtibariyle Ziraat Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	18
Tablo 2.8. 2019 Yılı İtibariyle Ziraat Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	18
Tablo 2.9. 2019 Yılı İtibariyle Vakıf Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	19
Tablo 2.10. 2019 Yılı İtibariyle Vakıf Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	19
Tablo 2.11. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.....	20
Tablo 2.12. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması.....	21
Tablo 2.13. Katılım Bankalarının Aktif Büyüklüklerinin Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması(Mio TL)	22
Tablo 2.14. Katılım Bankalarının Kullandırımı Yapılan Fonlarının Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması (Mio TL).....	23
Tablo 2.15. Katılım Bankalarının Net Karlarının Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması (Mio TL).....	24
Tablo 4.1. Cinsiyet Bulguları	33
Tablo 4.2. Yaş Bulguları.....	33
Tablo 4.3. Eğitim Durumu Bulguları.....	34
Tablo 4.4. Aylık Gelir Durumu Bulguları	34
Tablo 4.5. Faaliyet Sektörü Bulguları	34
Tablo 4.6. Çalışan Sayısı Bulguları	35
Tablo 4.7. Katılım Bankasında En Çok Gerçekleştirilen İşlem.....	35
Tablo 4.8. Tercih Nedenleri KMO ve Barlett.....	36
Tablo 4.9. Tercih Nedenleri Açıklanan Varyans	36
Tablo 4.10. Tercih Nedenleri Faktör Yükleri	37
Tablo 4.11. Tercih Nedenleri Bileşen Geçerliği.....	38
Tablo 4.12. Tercih Nedenleri DFA Tahmin	38
Tablo 4.13. Tercih Nedenleri DFA Uyum İyiliği Değerleri.....	39
Tablo 4.14. Tercih Nedenleri Güvenilirlik Analizi	39

Tablo 4.15. Tercih Nedenleri Normal Dağılım Testi	39
Tablo 4.16. Müşteri Memnuniyeti KMO ve Barlett Küresellik Testi	40
Tablo 4.17. Müşteri Memnuniyeti Toplam Açıklanan Varyans	40
Tablo 4.18. Müşteri Memnuniyeti Faktör Yükleri	41
Tablo 4.19. Müşteri Memnuniyeti Bileşen Geçerliliği	42
Tablo 4.20. Müşteri Memnuniyeti Tahmin	42
Tablo 4.21. Müşteri Memnuniyeti DFA Uyum İyiliği Değerleri	43
Tablo 4.22. Müşteri Memnuniyeti Güvenilirlik Analizi	43
Tablo 4.23. Müşteri Memnuniyeti Normal Dağılım.....	43
Tablo 4.24. Korelasyon Analizi.....	44
Tablo 4.25. Tanımlayıcı Bulgular.....	44
Tablo 4.26. Yapısal Eşitlik Modeli Uyum İyiliği Değerleri.....	46
Tablo 4.27. Model Regresyon Ağırlıkları	46

1. GİRİŞ

İslami bankacılığın oluşmasında, İslam dininde faizin yasak olması en büyük sebep olmuştur. Faiz hassasiyeti sebebiyle tasarruflarını ekonomik sistem içerisinde değerlendirmek istemeyen mudilerin birikimlerinin finans sektörüne dahil edilebilmesi hususunda katılım bankaları etkin ve önemli görevler üstlenmiştir. Katılım bankaları atıl kalan fonların ekonomiye kazandırılabilmesi için dini hassasiyetler paralelinde çeşitli finans enstrümanları ile müşterilerine hizmet vermektedir.

Katılım bankaları topladığı fonları; ortaklık esasına göre kar ve zarara katılma ve faizsizlik prensipleri temelinde ticareti fonlamayı esas alarak kullandırım yapmakta ve yapılan ticaret neticesinde ise elde edilen karı paylaşmakta, zararı ise müşterileri ile birlikte üstlenmektedir. Bu yönüyle geleneksel bankacılıktan ayrılan katılım bankaları her geçen yıl bankacılık sektörün de payını artırmaktadır.

Katılım Bankacılığının ülkemizdeki uygulaması 1985 yılında Faisal Finans Kurumu ve Albaraka Türk Özel Finans Kurumlarının faaliyete başlaması ile başlamıştır. Günümüzde ise ülkemizde 2015 yılından itibaren kamu katılım bankalarının Ziraat Katılım Bankası, Vakıf Katılım Bankası ve Türkiye Emlak Katılım Bankasının kurulmaları ile birlikte özel katılım bankaları olan Albaraka Türk Katılım Bankası, Türkiye Finansa Katılım Bankaları, Kuveyttürk Katılım Bankalarının faaliyetiyle 6 adet katılım bankası hizmet vermektedir.

Yapılan Literatür çalışmalarına göre müşterilerin birçoğunun dini hassasiyetlerinden dolayı katılım bankalarını tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Ancak bu hususların dışında verilen hizmetin memnuniyet düzeyi vb. faktörlerin etkisi ile hem geleneksel bankalarla hem de katılım bankaları ile çalışan müşteri tipi çoğunluktadır. Bu çalışmada; katılım bankalarından hizmet alan kobilerin katılım bankalarını tercih etme nedenleri ve bu nedenlerin memnuniyet düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde Katılım bankacılığının tanımı, gelişimi, temel ilkeleri ile katılım bankacılığının genel durumu üzerinde çalışılmıştır.

2.1. Katılım Bankacılığının Tanımı

Katılım bankacılığı diğer adıyla faizsiz bankacılık; faizsiz sistem içerisinde, faizsizlik ilkesine bağlı kalarak bütün bankacılık uygulamalarını gerçekleştiren kar ve zarar ortaklığı karşılığında fon toplayan, ticaret esasına dayalı olarak da fon kullandıran ayrı bir bankacılık modelidir (TKBB, Katılım Bankacılığı Nedir Nasıl Çalışır).

İslam dini faiz almayı ve faiz ödemeyi yasaklamıştır. Bu sebeple katılım bankacılığı, ticaret esasına dayalı olarak risk paylaşımı ortaklığında (kar ve zarara katılma) faizsiz bankacılık işlemlerini gerçekleştiren bir bankacılık anlayışını ifade etmektedir(Arslan,2017).

Bu bankacılık anlayışı içerisinde faaliyet gösteren bankalara; katılım bankası, faizsiz banka, islami banka isimleri verilmektedir.

2.2. Katılım Bankacılığının Ortaya Çıkma Nedenleri

2.2.1. Dini Nedenler

Katılım bankacılığının alternatif banka sistemi olarak ortaya çıkmasında islam dininin faizi yasak ve haram kılması etkili olmuştur. Finansal alanda atıl kalan birikimleri ekonomiye kazandırmak ve kaynağa ihtiyaç duyan firmalara bu kaynağın aktarılmasının sağlanabilmesi amacıyla ortaya çıkan faizsiz bankacılık, sadece, islam dinine mensup olan ülkelerde değil diğer dinlerle ilişkili ülkelerde de kabul edilmiştir (Pehlivan,2016).

Bu nedenle katılım bankacılığını tercih etme nedenleri olarak ilk sırada genellikle müşterilerin dini hassasiyetleri örnek olarak verilmektedir.

2.2.2. Ekonomik Nedenler

1970'li yıllar itibariyle petrol ihraç eden ülkeler birliğinin (OPEC) petrol fiyatlarını önemli ölçü de artırmasıyla bu birliğe sahip ülkelerin dış ticaret kazançları artmış ve bu elde edilen kazançlar ile petro dolar olarak nitelendirilen tasarrufları batılı devletlere gitmiştir. Elde edilen petrol ihraç kazançları İslam ülkelerinin finansal sistemi içerisinde değerlendirilemediğinden bu ülkeler kalkınma zorluğu yaşamaya başlamışlardır. Sermaye hareketliliğini sağlayan ve kaynak transferine büyük önem veren İslami finans kurumlarının iktisadi açıdan kurulması önemli bir gereksinim halini almıştır(Çidem,2020).

Ekonomik nedenler olarak ayrıca dini hassasiyeti olan ve tüccarlık yapan müşterilerin ticaret faaliyetlerini gerçekleştirmede kendilerine daha yakın olarak gördükleri katılım bankalarını tercih etmeleri de gösterilebilir. Geleneksel bankacılık faiz verirken katılım bankaları kar payı dağıtımını yapmaktadır. Paranın zaman değeri nedeni ile de tüccarlık yapanlar paralarının değer kaybetmemesi için de katılım bankalarını tercih edebilmektedirler.

2.2.3. Sosyal Nedenler

Katılım Bankacılığının ortaya çıkma gerekçelerinden bir diğeri de dini ve ekonomik nedenler kadar sosyal nedenler de gösterilmektedir. Toplum içerisinde yer alan bireylerin benzer düzeyde hayat standartları olmadığından fertler arasında farklı ekonomik sınıflar oluşmuştur. Ekonomik sınıflar arasında faiz gelirinden dolayı meydana gelen sebepsiz zenginleşmenin faizsiz bankacılık ile ortadan kaldırılması ve böylece faizsiz bankacılık ile toplumda sosyal barış ile toplumsal bütünlüğün sağlanması amaçlanmıştır (Atan,2019).

2.3. Türkiye de Katılım Bankacılığının Tarihsel Oluşum Süreci

Türkiye 1975 yılında % 8.5 sermaye payı ile İslam Kalkınma Bankasının kurucu ortağı olmuştur (Görmüş ve Albayrak,2019).

Türkiye 1975 yılın da kurucu ortağı olduğu İslam Kalkınma Bankasındaki % 8.5 olan hissesini artırarak İslam Kalkınma Bankasının en büyük ortaklarından biri olmuş ve yönetim kurulunda devamlı üye ile temsil edilebilme hakkına sahip olmuştur. Türkiye devamında fon arz edenler ile fon talep eden halk ve işletmeleri faizsiz sistem içerisinde değerlendirebilmek için 1975 yılında Devlet Sanayi İşçi Yatırım Bankasını kurmuş ve önemli tecrübe elde etmiştir (Ersoy ve Süner, 2018). Banka 1975-1977 yılları arasında faizsiz çalışmış 1978 yılından sonra alınan yönetim kararı ile faizli banka olarak hizmet vermeye başlamıştır (Türkmenoğlu,2007).

19.12.1983 tarihinde 83/7506 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Finans Kurumlarına (ÖFK) yasal faaliyet izni verilmiştir (TKBB,2020).

Ülkemizde 1984 yılında Albaraka Türk Finans Kurumu A.Ş ilk özel finans kurumu (ÖFK) olarak kurulmuştur. Sırasıyla daha sonra;1985 yılın da Faisal Finans Kurumu, 1989 yılında Kuveyt Türk özel finans kurumu, 1991 yılında Anadolu Özel Finans kurumu, 1995 yılında İhlas Finans Kurumu ile Özel Finans Kurumları Birliği Vakfı ve 1996 yılında Asya Özel Finans kurumu kurulmuştur (Sümer ve Onan,2015).

19 Aralık 1999 tarihinde 4389 sayılı Bankalar Kanununda yapılan değişiklik ile Özel Finans Kurumları Bankalar Kanunu kapsamına dahil edilmiştir (Yurttadur ve Yıldız, 2017).

2005 yılında 5411 no'lu bankacılık kanununda Özel Finans Kurumu Katılım Bankası ve Özel Finans Kurumları Birliği unvanı da Türkiye Katılım Bankaları Birliği olarak değiştirilmiştir. 2015 yılında ilk kamu katılım bankası Ziraat Katılım Bankası A.Ş , 2016 yılında ikinci kamu katılım bankası olarak Vakıf Katılım Bankası A.Ş, 2019 yılında ise üçüncü katılım bankası olarak Emlak Katılım Bankası faaliyete geçmiştir (Görmüş vd.,2019).

2.4. Katılım Bankacılığının Temel İlkeleri

Katılım bankacılığının temel ilkeleri Şekil 2.1.'de gösterilmiştir ve kısımlar halinde açıklamaları yapılmıştır.

Şekil 2.1. İslami Finansın Temel Prensipleri (Karahana ve Ersoy,2016)

2.4.1. Faiz Yasağı İlkesi

Katılım bankacılığının en temel ilkesi faizin yasak olmasıdır. Faiz yasağı Yüce kitabımız Kuran-ı Kerim'e göre birçok ayet ve hadisler ile yasaklanmıştır. Faiz ile ilgili olarak ilk indirilen ayet Rum süresi 39.ayettir. Bu ayette faizle elde edilen anapara üzerindeki miktarın haram olduğu ifade edilmektedir. İkinci indirilen ayet ise, Nisa süresi 161.ayettir. Nisa süresi 161.ayette; Yahudilerin yasaklanmış olmasına karşın faiz almaya devam etmeleri sebebiyle daha önceden helal kılınan rızıkların haram kılındığı ifade edilmektedir. Faiz ile ilgili indirilen ve üçüncü ayet olan Al-i İmran süresinin 130-131.ayetlerinde bileşik faiz alımı yasaklanmış olup her türlü faizin alınması ise Bakara suresi 278-281. ayetler de tamamen yasaklanmıştır (Terzi,2013).

Faiz konvansiyonel bankalarda müşterilerine vade sonunda anlaşılan oran üzerinden belirli bir fazlalığı ödemeyi taahhüt etmesi ve fon kullanımı yapanların da aynı şekilde faiz ödemeyi kabul etmesi sebebiyle muhtemel kriz dönemlerinde faiz alan ve faiz veren taraf daha fazla ödeme durumunda kalabilirler. Yalnız kar ve zarar esasına dayalı katılım bankalarında herhangi bir faiz ödemesi olmaması önceden bir taahhütte bulunulmaması sebebiyle katılım bankaları muhtemel ekonomik krizleri daha rahat atlatabilmektedirler (Özdemir,2019).

2.4.2. Belirsizlik (Garar) İlkesi

Peygamber Efendimizin belirsizlik (garar) içeren işlemleri yasaklamasından dolayı, alım ve satım sonucu meydana gelen bir ticari işlem de, alımı ve satımı yapılan malın

türü, bedeli, vadesinin belli olmaması aşırı belirsizliğe yol açmakta olup yapılan işlemi geçersiz kılmaktadır (Aktepe,2012).

Konvensiyonel bankalardan farklı olarak, katılım bankalarından finansman talep eden müşteriler, talep ettikleri fonları nerede ve nasıl kullanacaklarını belge ile ispat etmek zorundadırlar. Katılım bankaları da kullandıkları fonların ekonomi içerisinde değerlendirildiğini ve İslam dininin zorunluluklarına paralel işlemlerin gerçekleştiğini kontrol edebileceklerdir (Şahin,2019)

2.4.3. Kar ve Zarara Katılma İlkesi

Faizsiz bankacılıkta kar ve zarara katılma esasına göre fon toplandığından ticaret ve ortaklık esasına göre de finansman kullandırım yapıldığından faizin yerini faizsizlik ilkesi prensibine göre kar ve zarar ortaklığı almaktadır (Parlakkaya ve Çürük,2011). Kar ve zarar ortaklığı ile katılım bankaları, reel ekonomiye girmeyen, atıl kalan para veya para ile ifade edilen fonları, ekonomik sistem içerisine dahil etmektedir (Aycil,2020).

2.5. Katılım Bankacılığı Fon Toplama Yöntemleri

2.5.1. Cari Hesap

Özel cari hesaplar bankacılık kanununun 3.maddesinde katılım bankalarında açılabilen ve istenildiğinde kısmen veya tamamen her an geri çekilebilme özelliği taşıyan ve karşılığında hesap sahibine herhangi bir getiri ödenmeyen fonların oluşturduğu hesaplar olarak tanımlanmaktadır (BK,2005).

Özel cari hesaplar, geleneksel bankalarda kullanılan vadesiz mevduat hesabına benzer özellik taşımakla beraber, geleneksel bankalar vadesiz mevduata çok az da olsa faiz ödemesi yaptıklarından katılım bankaları nezdinde açılabilen özel cari hesaplar herhangi bir getiri vaat etmemesi sebebiyle vadesiz mevduat hesaplarından ayrılmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde özel cari hesaplar katılım bankaları için maliyeti az olan bir kaynak sağlamaktadır (Yeşilyaprak,2017).

Özel cari hesaplar, geleneksel bankalarda açılan vadesiz mevduat hesaplarına benzer olarak borç hesabı veya emanet hesabı olarak da kabul edilebilir. Katılım bankalarının cari hesaba yatırılan tutarı ödemekle yükümlü olmasından dolayı hesaba yatırılan para borç hükmünü almaktadır. Cari hesaba yatırılan tutar, hesap sahibi tarafından istenildiğın de kullanılabilmesinden dolayı katılım bankaları ilgili tutarları karşılayacak düzeyde kendi şubelerin de, bankamatiklerde ve muhabir ağı ile çalıştığı diğer bankalarda para tutmak zorundadırlar. Katılım bankalarının para bulundurma zorunlulukları yatırılan ilgili tutarların belirli bir bölümüyle emanet olduğunu da göstermektedir (Aktepe,2013).

Özel cari hesap TL, yabancı para ya da kıymetli maden cinsinden açabilmekte, hesap üzerinden para yatırma, para çekme, havale, eft, kredi ve kredi kartı ödemeleri, kira, bağış, aidat ödemeleri, fatura ödemeleri, çek-senet tahsili, döviz ve kıymetli maden işlemleri yapılabilmektedir (Türkiye Finans Katılım Bankası,2020).

2.5.2. Katılma Hesapları

Katılma hesabı bankacılık kanununun 3.maddesin de katılım bankalarına yatırılan fonların bu kurumlarca kullandırılmasından doğacak kâr veya zarara katılma sonucunu veren, karşılığında hesap sahibine önceden belirlenmiş herhangi bir getiri ödenmeyen ve anaparanın aynen geri ödenmesi garanti edilmeyen fonların oluşturduğu hesaplar olarak tanımlanmaktadır (BK,2005)

Katılma hesapları 30 gün vadeli, 90 gün vadeli, 180 gün vadeli ve 365 gün vadeli ve 365 günden daha uzun vadelerle açılmakla beraber, kar payı ödemeleri 1 aylık, 3 aylık, 6 aylık ve yıllık ödemeli olarak açılabilir (Gündoğdu,2018)

Bu hesaplar, emek sermaye ortaklığı (mudarebe) esasına dayanılarak açılmaktadır. Katılma hesabına para yatıran müşteriler katılım bankaları ile kar-zarar ortaklığı ilişkisi tesis etmekte olup katılım bankaları kendisine emanet edilen sermayeyi dinimizin izin verdiği alanlarda kullanmakta elde ettiği karı ise başlangıçta anlaşılan kar oranı ölçüsün de dağıtmaktadır. Sermaye koyan müşteri ile sermayeyi işleten bankanın kurduğu ortaklık sonucunda açılan katılma hesaplarında kar veya zararın hangi oranlarda paylaşılacağı ilgili hesap açılırken tespit edilmekte önceden

belirlenen bir kar miktarı tespiti yapılamamaktadır. Katılım bankalarında açılan katılma hesaplarında sermayenin geri ödenme garantisi verilemez. Katılma hesaplarında vade sonunda fazlalık alınacağı kesin olmadığından zarar ihtimalide vardır. Genellikle hesap açılırken belirlenen kar oranı % 80'i sermaye sahibine ait %20'si ise katılım bankalarına ait olacak şekilde ortaklığa konu olmaktadır (Koçak,2018)

Katılma hesapları açılarak elde edilen fonlar, faizsiz bankacılık kapsamında fon kullandırmalarında kaynak olarak kullanılmaktadır. Katılma hesapları, TL, Dolar, Euro ve Altın cinsinden minimum bir aylık vadeli olarak hesap açılabilir. Katılma hesaplarında geleneksel bankalarda yer alan vadeli mevduat hesap türü gibi vadesinden önce kısmi para ödemesi yapılabilen ancak kar veya zarar dağıtımını kalan bakiye üzerinden gerçekleştirilmektedir (Kuveyttürk,2020)

2.6. Katılım Bankacılığının Fon Kullanırma Yöntemleri

2.6.1. Kar Beyanı İle Satım – Murabaha

Murabaha kelime anlamı olarak malı kar ile satma peşin alıp vadeli satma anlamına gelmektedir. Bankanın, müşterisinin ihtiyacı doğrultusunda bir mal veya hizmeti satıcısından peşin alıp üzerine kar ilave ederek o müşteriye vadeli şekilde satma işlemi anlamına da gelmektedir.

Murabaha işlemi öncesi;

1. Finansman konusu işlemin katılım bankacılığı çalışma prensiplerine uygunluğu kontrol edilir.
2. Bedeli ödenmek istenen mal / hizmet / hakkın gerçekten var olup olmadığı kontrol edilir.(Borç kapama işlemleri finanse edilemez)
3. Katılım bankacılığı prensiplerine uygun mal, hizmet, hak finansmanına vekalet verilir.
4. Satımında problem olmayan malların vadeli satıma uygunluğu kontrol edilir. (para olarak değerlendirilen döviz ve altın işlemlerin finansmanı yapılamaz.)

5. Banka satıcı ile murabaha yapmadan önce malın müşterinin sorumluluğunda olup olmadığını araştırır. (fatura önce kesilmiş ve bir peşinat ödenmişse banka malı alamaz) (Ziraat Katılım,2020).

Murabaha işlem süreci aşağıdaki işlem adımlarından oluşmaktadır;

1. Öncelikle fon kullanmak üzere katılım bankasına başvuran müşteri ile fonu kullandırmaya yetkili olan katılım bankası arasında bir ön anlaşma imzalanır.
2. Katılım bankası ve müşteri arasında yapılan ön anlaşma ile geri ödeme planı ve işlemde uygulanacak kâr oranı tespit edilir.
3. Katılım bankası müşterinin temin etmek istediği malın siparişini verir ve ödemesini peşin olarak yapar.
4. Satıcı siparişi kabul ettiğine dair kaşeli ve imzalı formu katılım bankasına, satış faturası ve sevk irsaliyesi ile malları mal alımı yapan müşteriye gönderir.
5. Katılım bankası müşteriye siparişi verilen malı taksitli satar (Yardımcıoğlu, Coşkun ve Kocamaz,2012).

2.6.2. Karsız Satım – Tevliye

Tevliye, anlam olarak bir malın maliyetiyle satışını yani satın alınan malın alış fiyatı üzerinden satışının yapılmasını ifade etmektedir. Tevliye ile yapılan satış sözleşmesinin geçerliliği herhangi bir koşula bağlanmamasına karşın; alıcı ve satıcının alım ve satım beyanlarında alınan veya satımı yapılan malın; maliyetine, alınan fiyata gibi ibarelerle yapılan sözleşmenin tevliye olduğunun belirtilmesi önem arz etmektedir(İslam Ansiklopedisi,2020).

Malın maliyeti ile satımı diğer bir ifadeyle kar gözetmeksizin satımı genel itibariyle; mal alan kişiye yardım etmek, satıcının elinde bulunan malı çıkarmak istemesi, satıcının ödemeleri için nakit para ihtiyacına sahip olması gibi ihtiyaçlar için kullanılmaktadır (İslam-tr,2020)

2.6.3. Pazarlık Usuluyla Satım – Müsaveme

Satılacak olan malın alış fiyatı ile elde edilecek karın belirtilmeden alıcı ve satıcının pazarlık yapmak suretiyle ilgili malın değerlendirilerek satılmasıdır. Bu yöntemin kar beyanı ile satım olan murabahadan farkı malın alış fiyatının bilinmemesidir (Çetin,2018)

2.6.4. Peşin Ödemeli Satım –Selem

Selem, bir malın üretimi gerçekleştirilmeden önce belirlenen özelliklerine göre bedelini peşin vermek suretiyle belirlenen vadede alıcı tarafından satın alınması veya özellikleri önceden belirlenen malın değerinin peşin ödenerek belirlenen vadede ilgili malın teslim edilmesi şartıyla satılması işlemidir (Çetin,2020)

Peşin ödemeli satım anlamı taşıyan Selem fon kullandırma yöntemi, katılım bankacılığı sektörü içerisinde yer alan ve üretimi teşvik edici yapısı ile üretim ve tüketim dengesini sağlama amacına hizmet eden önemli bir finansman yöntemidir. Fon kullandırım aracı olan Selem; özellikleri önceden belirlenmiş olan bir malın, malın üreticisi ile malı alanın arasında yaptığı bir finansman işlemidir. Peşin ödemeli satım sözleşmesi ile üretimi yapılabilecek olan malın belirlenen bedeli, malın üreticisine peşin ödenir. İlgili malın üretimi gerçekleştirildikten sonra yapılan selem sözleşmesinde belirtilen vade ve teslim yerinde malın alıcısına teslim gerçekleştirilir. Bu durum malın üreticisine , üretim sürecinde ihtiyaç duyduğu fonun karşılanmasına, alıcının da malın peşin alımını yapmak suretiyle avantajlı fiyat ile ilgili malın alınmasına imkanı verir (Ersoy vd.,2018).

2.6.5. Açık Hesaplı Satım – İsticrar

İsticrar, alıcının satım alımını gerçekleştirdiği mal ve hizmetlerin bedellerinin önceden belirlenmiş bir vadede değil yalnız ödeneceği tarihin tahmin edilebildiği bir süre içerisinde mal ve hizmet bedellerinin ödenmesi işlemidir. Açık hesaplı satım; aralarında devamlılık arz eden alım satım süreci sonucu meydana gelen güven ilişkisi ile her alım ve satımda mal ve hizmet bedellerinin ödenmesinin zor olduğu durumlar

da gerçekleşmektedir. Günümüzde satın aldığımız hizmetler sonucu ödediğimiz faturalar da açık hesaplı satım işlemi gerçekleştirilmektedir (TKBB,2020).

2.6.6. Kar Beyanı ile Emtia Satımı-Teverruk

Teverruk, alım satımına konu olan malın, nakit ihtiyacının karşılanması maksadıyla taksitli olarak satın alınması ve ilgili malın başka bir kişiye peşin olarak satılması olarak tanımlanabilir. Teverruk işleminde dikkat edilmesi gereken en önemli husus, vadeli alım yapılan malın 3. şahsa satılma zorunluluğudur. 3. şahsa satılmayan mal hileli satış işlemine tabi olacak olup katılım bankacılığı temel ilkelerince uygun görülmemektedir (Türkan, Kayantaş, Kaynar ve Türkan,2019).

Kar beyanı ile emtia satımı olan Teverruk, katılım bankalarının müşterilerine nakit fon kullandırımı yapabilmek ve müşterilerinin nakit ihtiyacını karşılayabilmek amacıyla kullanılmaktadır. Katılım bankaları teverruk işlemini ayrıca, ödeme zorluğu çeken müşterilerinin borçlarının yeniden yapılandırılması amacıyla da kullanmaktadırlar (Çemberlitaş,2019)

Katılım bankaları; kendi nakit ihtiyaçlarını karşılamak için hem diğer katılım bankaları hem de konvansiyonel bankalarla emtia murabahası işlemini gerçekleştirerek teverruk işlemi yaparlar. Nakit ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapılan teverruk ve emtia murabahası işlemlerini katılım bankaları, Londra Metal Borsasında broker hizmeti veren şirketler vasıtasıyla yapmakta olup bu borsa da brokerler aracılığıyla metal alım-satımı yapmaktadırlar (Kazancı,2018).

2.6.7. Eser Sözleşmesi –İstisna

İstisna, satıcının belirlenen bir ücret karşılığında ve alıcının talep ettiği özel ürünün üretilmesi için gerekli malzemelerin satıcı tarafından karşılanarak teslim edilmesini içeren ve satım işleminin yapıldığını gösteren sözleşmedir (Kartal ve Ay,2019).

İstisna sözleşmesi; üretilen ürünün özelliklerinin bugünden belirlenmesi, ürünün gelecek zaman diliminde teslimi yapılacak olması ve fiyatının ise

bugünden belirlenmesi sebebiyle içerisinde aşamalı satın alma işlemini barındırmaktadır (Ergeç,2018).

Yüklenici kişi veya firmalarca yapılan otobanların, köprülerin; üretim amaçlı yapılan fabrikalar ile ulaşım amaçlı yapılan vapur, tren uçak vb. ürün ve yapılar niteliği itibariyle eser sözleşmesi kapsamında değerlendirilmektedir.

2.6.8. Finansal Kiralama (Leasing) – İcara

Finansal Kiralama (Leasing), malın mülkiyetinin kiralama süresince bankada kalması şartınca, kiralama süresi içerisinde kiralayana finansman sağlama imkanı tanınması ve kiralama süresi sonunda malın mülkiyetinin bankadan kiracıya geçmesi işlemidir (Finansal Kiralama Kanunu, 2012). Finansal Kiralama (Leasing) kiralayana, alınan mal ve hizmete yönelik kdv avantajı, sermaye olarak daha düşük ölçekli firmalara orta ve uzun vade de finansman imkanı, aylık kira bedellerinin kiralayanın nakit akışına uygun olarak düzenlenebilmesi sebebiyle kolaylık sağlamaktadır (Ersöz,2017).

2.6.9. Yatırım Sertifikaları –Sukuk

Sukuk, yatırımcıların sahip oldukları hisseleri oranında kazanç elde etmelerini sağlayan, herhangi bir varlığa ve sözleşmeye dayalı olarak aracı kurumlarca çıkartılan sertifikalara verilen isimdir (Yurttadur ve Yıldız,2017).

Sukuk hem sabit hem de değişken bir kazanç elde etme imkanı sağlamaktadır. Sukuk'un herhangi bir varlığa dayalı olarak çıkartılması zorunluluğu ilgili mal üzerinde sahiplik hakkı tanımaktadır. Sukuk ikinci el piyasa da ihraç edilebilmektedir. Sukuk nakde dönebilme özelliği sebebiyle likidite özelliğine sahip olup, yatırımcısına faiz yerine kar payı veya kira getirisi sağlayan bir yatırım aracıdır (Yılmaz ve Bölükbaşı,2020).

2.7. Türkiye’de Katılım Bankacılığının Durumu

2.7.1. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Katılım Bankaları

Ülkemiz de 6 adet katılım bankası faaliyette bulunmaktadır.3 tanesi özel sermayeli olan katılım bankaları Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş, Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş ve Türkiye Finans A.Ş’dir. 3 tanesi de kamu sermayeli olup Ziraat Katılım Bankası A.Ş, Vakıf Katılım Bankası A.Ş ve Emlak Katılım Bankası A.Ş’dir.

2.7.1.1. Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş

1984 Yılında kuruluş işlemleri tamamlanan ve 1985 yılında aktif olarak faaliyete başlayan banka, katılım bankaları arasında ilk faaliyete geçen kurumdur (Albaraka,2020)

Ödenmiş sermayesi 1 350 000 TL olan bankanın hisse dağılımı; Albaraka Bankacılık Grubunun %54,06, İslam Kalkınma Bankasının % 7.84, diğer %4,11 hisseleri olup halka açıklık oranı % 25,22’dir (Faaliyet raporu Albaraka,2019).

Tablo 2.1. 2019 yılı itibariyle Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş’nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması

2019 YILI / MİO TL	Albaratürk Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	51 392	284 450	18,1
Toplanan Fonlar	39 769	215 983	18,4
Toplam Krediler	30 880	149 475	20,7
Net Kar	63	2 433	2,5
Şube Sayısı	230	1 179	19,6
Personel Sayısı	3 791	16 039	23,6

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 51 milyar TL olan Albaraka Türk Katılım Bankasının katılım bankacılık sektöründeki payı %18,01dir. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında aktif büyüklük sıralamasında 3. sırada olduğu gözlemlenen bankanın toplanan fon büyüklüğü 30 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı %77,6’dır. Katılım bankacılığı sektöründe toplanan fonlarda pazar payının % 18,4 ‘ünü alan firma kullanılan krediler de ise %20,7 sini almaktadır. Diğer katılım

bankaları ile kıyaslandığında toplanan fonlar ve kullandırımı yapılan krediler de 3.sırada olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılın da elde ettiği kar 63 milyon TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay %2.5 olarak gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında, 5.sırada olduğu izlenen bankanın şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının üstündedir.

Tablo 2.2. 2019 Yılı İtibariyle Albaraka Türk Katılım Bankası A.Ş.'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Albaraka Türk Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullandırılan Fonlar	30 880	176 145
Takipteki Alacaklar	2 221	8 366
Takip Oranı (%)	7,2	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2019 yılı itibariyle net karı diğer katılım bankalarına göre daha düşük olan bankanın kullandırılan fonların takibe dönüşme oranının %7,2 olduğu katılım bankalarının sektör ortalamasının % 4,7 olduğu ve sektör ortalamasının altında olduğu Tablo 2.2.'de izlenmektedir.

2.7.1.2. Kuveyttürk Katılım Bankası A.Ş.

Özel sermayeli katılım bankaları içerisinde yer alan Kuveyttürk Katılım Bankası; 31.03.1989 tarihin de Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş unvanıyla faaliyetine başlamıştır. 1999 yılında bankacılık kanunu kapsamına alınmış olup 2006 yılı itibariyle tamamen bankacılık kanunlarına tabi olarak katılım bankası alanında bankacılık faaliyetine devam etmektedir (Kömürcü,2018).

Ödenmiş sermayesi 4 595 131 TL olan bankanın hisse dağılımı; Kuveyt Finans Kurumunun % 62,24, T.C Vakıflar Genel Müdürlüğünün %18,72, Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumunun % 9, İslam Kalkınma Bankasının % 9 ve Diğer Gerçek ve Tüzel Ortakların %1,04 ortaklığı bulunmaktadır (Kuveyttürk Faaliyet Raporu,2019).

Tablo 2.3. 2019 Yılı İtibariyle Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması.

2019 Yılı / Mio TL	Kuveyt Türk Katılım Bankası	Katılım Bankaları Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	104 439	284 450	36,8
Toplanan Fonlar	85 494	215 983	39,6
Toplam Krediler	57 925	149 475	38,8
Net Kar	1 109	2 433	45,6
Şube Sayısı	431	1 179	36,6
Personel Sayısı	5 955	16 039	37,1

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 104 milyar TL olan Kuveyt Türk Katılım Bankası'nın katılım bankacılık sektöründeki payı %36,8 dir. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında aktif büyüklük sıralamasın da 1. sırada olduğu gözlemlenmektedir. Bankanın toplanan fon büyüklüğü 85 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı % 67,8'dir. Katılım bankacılığı sektörün de toplanan fonlarda pazar payının % 39,6 'ünü alan firma kullandırılan krediler de ise % 38,8'sini almaktadır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında toplanan fonlar ve kullandırımı yapılan kredilerde 1.sırada olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılında elde ettiği kar 1.109 milyar TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay % 45,6 olarak gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında, 1.sırada olduğu izlenmiştir. Bankanın şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının üstündedir.

Tablo 2.4. 2019 Yılı İtibariyle Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Kuveyt Türk Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullandırılan Fonlar	57 925	176 145
Takipteki Alacaklar	2 043	8 366
Takip Oranı (%)	3,5	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2019 yılı itibariyle sektör lideri olan bankanın toplanan fonların takibe dönüşme oranının % 3,5 olduğu katılım bankalarının sektör ortalamasının % 4,7 olduğu ve sektör ortalamasının üzerin de olduğu Tablo 2.4.'te izlenmektedir.

2.7.1.3. Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş.

Türkiye Finans Katılım Bankası; 1991 yılında faaliyete başlayan Anadolu Finans ve katılım bankacılığı alanında 1985-2001 yılları arasında Faisal Finans Kurumu adıyla faaliyette bulunan Family Finansın birleşmesiyle 2005 yılında faaliyete başlamıştır. Özel finans kurumlarının birleşmesi 28 Aralık 2005 Tarihli Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun kararıyla tescil edilmiş ve 30 Aralık 2005 tarihinde bankanın unvanı Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş olarak değiştirilmiştir (Türkiye Finans,2020).

Ödenmiş sermayesi 2 600 000 TL olan bankanın hisse dağılımı; TheNational Commercial Bank'ın %67,03 , Gözde Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklığı A.Ş'nin %10,57 ve Diğer Ortaklar'ın %22,40 ortaklık payları bulunmaktadır.

Tablo 2.5. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması

2019 Yılı / Mio TL	Türkiye Finans Katılım Bankası	Katılım Bankaları Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	52 427	284 450	18,4
Toplanan Fonlar	39 974	215 983	18,5
Toplam Krediler	33 272	149 475	22,3
Net Kar	378	2 433	15,5
Şube Sayısı	310	1 179	26,3
Personel Sayısı	3 461	16 039	21,6

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 52 milyar TL olan Türkiye Finans Katılım Bankası'nın katılım bankacılık sektöründeki payı %18,04'dır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında aktif büyüklük sıralamasında 2. sırada olduğu gözlemlenmektedir. Bankanın toplanan fon büyüklüğü 39 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı %83,2'dir. Katılım bankacılığı sektöründe toplanan fonlarda pazar payının % 18,5 'ini alan firma kullanılan kredilerde ise %22,3 ünü almaktadır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında da toplanan fonlar ve kullandırımı yapılan krediler de 2.sıra da olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılında elde ettiği kar 378 milyon TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay %15.5 olarak

gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında 3.sırada olduğu izlenmiştir. Bankanın şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının üstündedir.

Tablo 2.6. 2019 Yılı İtibariyle Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Türkiye Finans Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullandırılan Fonlar	33 272	176 145
Takipteki Alacaklar	2 666	8 366
Takip Oranı (%)	8	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2019 yılı itibariyle elde edilen net kar açısından 3.sırada olan bankanın toplanan fonların takibe dönüşme oranının % 8 olduğu, katılım bankalarının sektör ortalamasının % 4,7 olduğu ve sektör ortalamasının altında olduğu Tablo 2.6.'da izlenmektedir.

2.7.1.4. Ziraat Katılım Bankası A.Ş.

Başlangıç sermayesi T.C Hazinesi tarafından ödenen ve ilk kamu katılım bankası olan Ziraat Katılım Bankası A.Ş 675 000 000 TL sermaye ile 15.10.2014 tarihin de Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun izniyle kurulmuştur. 2015 yılında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulundan alınan faaliyet izniyle 12.05.2015 tarihinde katılım bankacılığı alanında hizmet vermeye başlamıştır (Ziraat Katılım,2020).

Ödenmiş sermayesi 1 750 000 TL olan bankanın hisse dağılımı; T.C Ziraat Bankası A.Ş 1 749 999 96 TL, Ziraat Sigorta A.Ş 1 TL, Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş 1 TL, Ziraat Hayat ve Emeklilik A.Ş 1 TL, Ziraat Teknoloji A.Ş 1 TL, Ziraat Yatırım Menkul Değerler A.Ş'nin 1 TL ortaklık payları bulunmaktadır.

Tablo 2.7. 2019 Yılı İtibariyle Ziraat Katılım Bankası A.Ş.’nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması

2019 Yılı / Mio TL	Ziraat Katılım Bankası	Katılım Bankaları Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	36 392	284 450	12,8
Toplanan Fonlar	25 457	215 983	11,8
Toplam Krediler	29 565	149 475	19,8
Net Kar	516	2 433	21,2
Şube Sayısı	93	1 179	7,8
Personel Sayısı	1 129	16 039	7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 36 milyar TL olan Ziraat Katılım Bankası’nın katılım bankacılık sektöründeki payı %12,8’dir. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında aktif büyüklük sıralamasında 4. sırada olduğu gözlemlenmektedir. Bankanın toplanan fon büyüklüğü 25 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı % 116,1’dir. Katılım bankacılığı sektöründe toplanan fonlarda pazar payının % 11,8 ‘ini alan firma kullanılan kredilerde ise %19,8 ünü almaktadır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında toplanan fonlar ve kullanılan krediler de 4.sırada olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılında elde ettiği kar 516 milyon TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay %21.2 olarak gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında 2.sırada olduğu izlenmiştir. Bankanın şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının üstündedir.

Tablo 2.8. 2019 Yılı İtibariyle Ziraat Katılım Bankası A.Ş.’nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Ziraat Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullanılan Fonlar	29 565	176 145
Takipteki Alacaklar	675	8 366
Takip Oranı (%)	2,3	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2.7.1.5. Vakıf Katılım Bankası A.Ş.

Vakıf katılım bankası 2015 yılı şubat ayında Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumunun kuruluş izniyle kurulmuş, Bankacılık Düzenleme Ve Denetleme Kurumundan 17.02.2016 yılında alınan faaliyet izniyle de katılım bankacılığı alanında hizmet vermeye başlamıştır (Vakıf Katılım,2020).

Ödenmiş sermayesi 3 220 000 TL olan bankanın hisse dağılımı; Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün % 99, Beyazid Han-ı Sani(II. Beyazıt) Vakfı % 0,25, Mahmud Han-ı Evvel Bin Mustafa Han (I. Mahmut) Vakfı %0,25, Mahmud Han-ı Sani Bin Abdülhamid Han-ı Evvel (II. Mahmut) %0,25, Murad Paşa Bin Abdusselam (Murat Paşa) Vakfı%0,25 ortaklık payları bulunmaktadır.

Tablo 2.9. 2019 Yılı İtibariyle Vakıf Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Vakıf Katılım Bankası	Katılım Bankaları Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	30 348	284 450	10,7
Toplanan Fonlar	22 953	215 983	10,6
Toplam Krediler	18 770	149 475	12,6
Net Kar	324	2 433	13,3
Şube Sayısı	104	1 179	8,8
Personel Sayısı	1 322	16 039	8,2

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 30 milyar TL olan Vakıf Katılım Bankası'nın katılım bankacılık sektöründeki payı %10,7'dir. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında aktif büyüklük sıralamasında 5. sırada olduğu gözlemlenmektedir. Bankanın toplanan fon büyüklüğü 22 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı % 81,8'dir. Katılım bankacılığı sektöründe toplanan fonlarda pazar payının % 10,6 'sını alan firma kullandırılan krediler de ise %12,6'sını almaktadır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında toplanan fonlar ve kullandırımı yapılan krediler de 5.sıra da olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılın da elde ettiği kar 324 milyon TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay %13,3 olarak gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında 4.sırada olduğu izlenmiştir. Bankanın şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının üstündedir.

Tablo 2.10.2019 Yılı İtibariyle Vakıf Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Vakıf Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullandırılan Fonlar	18 770	176 145
Takipteki Alacaklar	571	8 366
Takip Oranı (%)	2,3	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2019 yılı itibariyle elde edilen net kar açısından 4.sırada olan bankanın toplanan fonların takibe dönüşme oranının % 2,3 olduğu katılım bankalarının sektör ortalamasının % 4,7 olduğu ve sektör ortalamasının üstünde olduğu Tablo 2.1’de izlenmektedir.

2.7.1.6. Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş

Türkiye Emlak Katılım Bankası 21 Mart 2019 tarihi itibariyle kamu sermayeli olarak faaliyete başlamıştır. Ödenmiş sermayesi 750.000 TL olan bankanın hisse dağılımı; Hazine ve Maliye Bakanlığının 749 925 TL (% 99, 99) , T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ve T. Halk Bankası A.Ş. Emekli ve Yardım Sandığı Vakfı’nın 80,57 TL ve 33 adet gerçek kişinin ise toplam 3,38 TL tutarında hisseleri bulunmaktadır (Türkiye Emlak Faaliyet Raporu,2020).

Tablo 2.11.2019 Yılı İtibariyle Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş.’nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Türkiye Emlak Katılım Bankası	Katılım Bankaları Sektörü	Alınan Pay (%)
Aktif Büyüklük	9 282	284 450	3,3
Toplanan Fonlar	5 952	215 983	2,8
Toplam Krediler	1 097	149 475	0,7
Net Kar	44	2 433	1,8
Şube Sayısı	11	1 179	0,9
Personel Sayısı	381	16 039	2,4

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>

2019 yılı itibariyle aktif büyüklük seviyesi 9 milyar TL olan Türkiye Emlak Katılım Bankası’nın katılım bankacılık sektöründeki payı % 3,3 tür. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığı da aktif büyüklük sıralamasında 6. sırada olduğu gözlemlenmektedir. Bankanın toplanan fon büyüklüğü 5.9 milyar TL olup, krediye dönüşme oranı % 18,4’dür. Katılım bankacılığı sektörün de toplanan fonlar da pazar payının % 2,8 ‘ini alan firma kullanılan kredilerde ise %0,7 sini almaktadır. Diğer katılım bankaları ile kıyaslandığında toplanan fonlar ve kullandırımı yapılan kredilerde 6.sırada olduğu gözlemlenmiştir. Bankanın 2019 yılında elde ettiği kar 44 milyon TL bandında olup katılım bankalarından alınan pay %1.8 olarak gerçekleşmiştir. Katılım bankaları ile karşılaştırıldığında, 6.sırada olduğu izlenmiştir.Bankanın2019 yılında açılması sebebiyle şube sayısı ve personel sayısı sektör ortalamasının altındadır.

Tablo 2.12.2019 Yılı İtibariyle Türkiye Emlak Katılım Bankası A.Ş'nin Katılım Bankacılığı Sektörü ile Takip oranının Karşılaştırılması

2019 Yılı /Mio TL	Türkiye Emlak Katılım Bankası	Katılım Bankacılığı Sektörü
Kullandırılan Fonlar	1 097	176 145
Takipteki Alacaklar	188	8 366
Takip Oranı (%)	3,3	4,7

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2019 yılı itibariyle elde edilen net kar açısından 6.sırada olan bankanın toplanan fonların takibe dönüşme oranının % 3,3 olduğu katılım bankalarının sektör ortalamasının % 4,7 olduğu ve sektör ortalamasının üstün de olduğu Tablo 2.12'de izlenmektedir.

2.7.2. Katılım Bankalarının Bankacılık Sektörü İle 2015-2020 Yılları Arası Karşılaştırılması

2.7.2.1. Aktif Büyüklükleri Açısından Karşılaştırılması

Katılım bankalarının 2014 yılında toplam aktif büyüklükleri 104 milyar TL iken 2015 yılı mayıs ayı itibariyle kamu sermayeli Ziraat Katılım Bankasının açılması ile 2015 yılın da 120 milyar TL ye yükselmiştir. 2016 yılında kamu sermayeli Vakıf Katılım Bankasının faaliyete başlaması ile, 132 milyar TL olan aktif büyüklük 2017 yılında 160 milyar TL, 2018 yılında ise 206 milyar TL bandına yükselmiştir.2019 Mart ayında kamu sermayeli Türkiye Emlak Katılım Bankası açılmış olup aktif büyüklük 284 milyar TL seviyesine çıkmıştır.

2020 şubat ayı kümülatif verilere göre katılım bankalarının toplam aktif büyüklüğü 305 milyar TL'dir. Katılım bankalarının aktif büyüklük olarak bankacılık sektöründen aldığı pay ise % 6.5 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.13. Katılım Bankalarının Aktif Büyüklüklerinin Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması(Mio TL)

Aktif Büyüklük Mio	Katılım Bankaları	Değişim %	Bankacılık Sektörü	Değişim %	Alınan Pay
2014	104 163		1 994 161		5,2
2015	120 252	15,4	2 357 522	18,2	5,1
2016	132 874	10,5	2 730 942	15,8	4,9
2017	160 136	20,5	3 257 819	19,3	4,9
2018	206 806	29,1	3 867 135	18,7	5,3
2019	284 450	37,5	4 491 708	16,2	6,3
2020/2ç	305 582	7,4	4 712 688	4,9	6,5

Kaynak : <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2014 yılında ki aktif büyüklüğü yaklaşık 104 milyar TL olan katılım bankalarının son 6 yıl da 305 milyar seviyesine çıkarak % 193 büyümüştür. Bankacılık sektörü de 2014 yılında 1.99 trilyon TL olan aktif büyüklüğünü 2020/2 çeyrekte 4.71 trilyon TL seviyesine çıkarmış % 136 büyüme gerçekleştirmiştir. Katılım bankalarının aktif büyüklükte bankacılık sektöründen aldığı pay ise %25 artmıştır.

2.7.2.2. *Kullandırılan Fonlar Açısından Karşılaştırılması*

Katılım bankalarının 2014 yılında kullandırılan fon büyüklüğü 69 milyar TL iken 2015 yılı mayıs ayı itibariyle kamu sermayeli Ziraat Katılım Bankası'nın açılması ile 2015 yılında 79 milyar TL'ye yükselmiştir.2016 yılında kamu sermayeli Vakıf Katılım Bankası'nın faaliyete başlaması ile 84 milyar TL olan kullandırımı yapılan fonların büyüklüğü 2017 yılında 106 milyar TL, 2018 yılında ise 124 milyar TL bandına yükselmiştir. 2019 yılı mart ayında kamu sermayeli Türkiye Emlak Katılım Bankası açılmış olup kullandırımı yapılan fonların büyüklüğü 149 milyar TL seviyesine çıkmıştır.

2020 şubat ayı kümülatif verilere göre katılım bankalarının kullandırılan fonların büyüklüğü 164 milyar TL'dir. Katılım bankalarının toplam toplanan fonlar için de bankacılık sektöründen aldığı pay ise % 5.8 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.14. Katılım Bankalarının Kullandırımı Yapılan Fonlarının Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması (Mio TL)

Kullandırılan Fonlar	Katılım Bankaları	Değişim %	Bankacılık Sektörü	Değişim %	Alınan Pay
2014	69 622	3,5	1 280 118	17,0	5,4
2015	79 191	13,7	1 513 969	18,3	5,2
2016	84 880	7,2	1 773 745	17,2	4,8
2017	106 733	25,7	2 145 479	21,0	5,0
2018	124 562	16,7	2 465 582	14,9	5,1
2019	149 475	20,0	2 739 736	11,1	5,5
2020/2ç	164 607	10,1	2 862 014	4,5	5,8

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2014 yılında ki toplam kullandırımı yapılan fonların büyüklüğü yaklaşık 69 milyar TL olan katılım bankalarının son 6 yıl da 164 milyar seviyesine çıkarak % 137 büyümüştür. Bankacılık sektörü de 2014 yılında 1.28 trilyon olan toplam mevduat büyüklüğünü 2020/2 çeyrekte 2.86 trilyon TL seviyesine çıkarmış % 123 büyüme gerçekleştirmiştir. Katılım bankalarının aktif büyüklükte bankacılık sektöründen aldığı pay ise % 7,4 artmıştır.

2.7.2.3. Net Kar Açısından Karşılaştırılması

Katılım bankalarının 2014 yılında elde edilen net karın büyüklüğü 473 milyon TL iken 2015 yılın da 403 milyon TL'ye düşmüştür. 2016 yılında kamu sermayeli Vakıf Katılım Bankası'nın faaliyete başlaması ile, 1.106 milyar TL olan net kar 2017 yılın da 1.583 milyar TL, 2018 yılında ise 2.123 milyar TL bandına yükselmiştir. 2019 yılı mart ayında kamu sermayeli Türkiye Emlak Katılım Bankası açılmış olup elde edilen net kar toplamı 2.433 milyar TL seviyesine çıkmıştır.

2020 şubat ayı kümülatif verilere göre katılım bankalarının net kar toplamı 625milyon TL'dir. Katılım bankalarının toplam toplanan fonlar içinde bankacılık sektöründen aldığı pay ise % 4.1 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2.15. Katılım Bankalarının Net Karlarının Yıllar İtibariyle Bankacılık Sektörü İle Karşılaştırılması (Mio TL)

Net Kar	Katılım Bankaları	Değişim %	Bankacılık Sektörü	Değişim %	Alınan Pay
2014	473	-55,8	18 659	17,0	-24,4
2015	405	-14,4	26 062	39,7	1,6
2016	1 106	173,1	37 532	17,2	2,9
2017	1 583	43,1	49 122	30,90	3,2
2018	2 123	34,1	53 522	14,9	9,0
2019	2 433	14,6	49 753	-7,0	4,9
2020/2ç	625	236,0	15 130	133,2	4,1

Kaynak: <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>

2020 şubat ayı kümülatif verilere göre katılım bankalarının toplam net karı 625 milyon TL'dir. Katılım bankalarının Toplam net karının bankacılık sektöründen aldığı pay ise % 4.1 olarak gerçekleşmiştir.

2.8. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri

2.8.1. Hizmet ve Ürün Kalitesi

Finans sektöründe yer alan ve geleneksel bankalar ile rekabet içerisinde her geçen yıl pazar payını artırarak büyümek ve gelişmek isteyen katılım bankaları rekabetin artması sebebiyle müşterilerine sundukları hizmet kalitesini sürekli geliştirmek zorunda kalmaktadırlar. Değişim ve gelişim süreci içerisinde olan Katılım Bankalarının müşterilerine sundukları hizmetlerin kalitesinin artırılması ve ürün çeşitliliğinin sağlanması katılım bankacılığının gelişimine önemli katkı sağlayacaktır.

Rekabetin etkisiyle gelişimin zorunlu olduğu bu durum, katılım bankaların da Hizmet ve Ürün Kalitesi'nin yanında, alanında bilgili ve yetenekli personel istihdamı ile geleneksel bankalar ile rekabet edebilir düzeyde ürün yelpazesine sahip olacakları bir iş sistemini kurmalarını zorunlu kılmaktadır (Özsoy vd.2013).

2.8.2. Faizsizlik İlkesi İle Çalışması

Dinimizde faizin yasak olması sebebiyle, faizsiz bir şekilde bankacılık faaliyeti yapan katılım bankalarının en temel özelliği dini hassasiyeti olan müşterilerin

tasarruflarını ve bankacılık sistemi dışında kalan fonları ekonomik sisteme kazandırmaktır.

Katılım Bankalarını diğer geleneksel bankalardan ayıran en temel özelliğinin faizsizlik ilkesi ile çalışması olup, geleneksel bankalar da açılan vadeli hesap karşılığın da vade sonun da müşteriye faiz ödemesi yapılırken ve müşteri faiz geliri elde ederken katılım bankalarından katılma hesabı açılmakta, toplanan fon ile ticaret yapılmakta elde edilen kar veya oluşan zarar müşterilerle bölüşülmektedir. Vadeli hesaplarda alınacak faiz oranı belli iken , katılma hesaplarında elde edilecek gelir önceden belli olmamaktadır. Bu sebeple, katılım bankalarını dini hassasiyetler ile tercih eden müşteriler bulunmaktadır (Pehlivan,2016).

2.8.3. Personel Yaklaşımı

Katılım bankacılığı müşterilerinin katılım bankalarından hizmet almalarındaki en önemli etkenin faizsiz bankacılık faaliyetinde bulunması dikkate alındığında , banka da hizmet veren banka çalışanlarının yapılan çalışmalar da hizmet alan müşterilerine ilgili ve sistemin işleyişi ile ilgili yeterli bilgi düzeyin de olması ayrıca sunulan ürünler hakkın da yönlendirici ve ikna edici olması banka personelinin müşterilerin katılım bankalarını tercih etme de önemli bir etken oldukları tespit edilmiştir. Yapılan çalışmalar da banka personelinin müşterilerin işlemlerini kısa süre de tamamlaması da hizmet alan müşterilerin memnuniyetinin belirlenmesin de önemli rol aldıkları sonucuna ulaştırmıştır (Anaç ve Kaya,2017).

2.8.4. Avantajlı Ürün, İşlem ve Hizmet Tarifeleri Sunması

Günümüz de geleneksel bankalar sunmuş oldukları ürün ve hizmetlerden çeşitli komisyonlar almaktadırlar. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun vermiş olduğu izin ölçüsün de hesap işletim ücreti, kredi kartı aidatı, limit tahsis ücreti, internet bankacılığında yapılan eft ve havale işlem ücretleri gibi komisyonları hizmet verdikleri müşterilerine yansıtmaktadırlar.

Katılım bankaları ise sunmuş oldukları hizmet ve ürünlerin olağan komisyonları dışın da; müşterilerinin internetten yaptıkları havale ve eft işlemlerin de ücret

almamakta , kredi kartı aidatı, cari hesap işletim ücreti , limit tahsis ücreti gibi komisyonlarını müşterilerine yansıtmamakta dolayısıyla müşterilerine daha avantajlı finansal ürüne sahip olmalarını sağlamaktadır. Bu sağlanan avantajlar müşterilerin katılım bankalarını tercih etme de önemli bir etken olmaktadır.

3. YÖNTEM

3.1. Literatür Taraması

Yerli ve yabancı literatürde katılım bankaları ile ilgili yer alan çalışmalardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Haron vd. (1994), Malezya'da bulunan ve katılım bankalarından hizmet alan müslümanlar ile müslüman olmayanların katılım bankalarını tercih sebeplerini belirleyen faktörleri araştırmışlardır. Araştırma 301 kişi üzerin de çalışılmış olup müslüman olanların % 40' ının katılım bankalarını faiz hassasiyetlerinden dolayı tercih ettikleri, Müslüman olmayanların ise katılım bankalarında çalışan personelin samimi davranmalarının etkili olduğu sonucuna varılmıştır.

Metawa ve Almosawi (1998), Bahreyn'de faaliyette bulunan Katılım bankalarının müşterilerine katılım bankalarının vermiş olduğu hizmet kalitesini ve müşteri memnuniyetini 300 müşteri üzerinden anket yöntemi ile incelemişlerdir. Yapılan çalışma sonucun da müşterilerin katılım bankalarının tercih sebepleri arasında en önemli etkenin İslami ilkelere göre hizmet vermeleri ve verilen hizmet kalitesinden memnun oldukları tespit edilmiştir.

Naser vd. (1999), Ürdün'de Katılım bankalarından hizmet alan 206 müşteri üzerinde anket verisi ile müşterilerin katılım bankalarından duydukları memnuniyet düzeyleri ile katılım bankalarını tercih nedenleri araştırılmıştır. Araştırma neticesin de katılım bankalarının geleneksel bankalardaki hizmet ve ürünleri sunması ile dini hassasiyetler, hizmet alınan bankanın bilinirliği gibi etkenlerin tercihlerin belirlenmesinde en önemli faktör oldukları tespit edilmiştir.

Khattak ve Rehman (2010), Pakistan ve Pakistan'ın farklı şehirlerinde yapılan çalışmada 156 banka müşterisine anket çalışması yapılarak müşterilerin katılım bankalarını tercih etmelerindeki etkenler araştırılmış, araştırma neticesinde genel olarak katılım bankalarından hizmet alan müşterilerin çoğunluğunun verilen hizmetten memnun oldukları, kullanılan ürünler hakkında farkındalıkların yüksek

olduğu katılım bankalarını tercihlerinin en önemli etkenin dini hassasiyetler olmasına karşın, banka da yapılan işlemlerin kaliteli olması, müşteri bilgilerinin gizliliğine önem verilmesi gibi etkenlerin de banka tercihlerinde yönlendirici olduğu sonucuna varılmıştır.

Rustam vd. (2011), Pakistan’da hizmet veren ticari bankaların müşterilerinin İslami bankacılık ürün ve hizmetlerine yönelik algılarını ölçmek amacıyla yaptıkları çalışmada hizmet alan kurumsal müşterilerin İslami bankacılık ürün ve hizmetlerinden yeterli bilgiye sahip olmadıkları sonucuna varmışlardır. Araştırmanın verileri, kurumsal bankaların müşterilerinden elde edilmiş olup, araştırmacılar yeterli bilgi eksikliğinin, İslami bankaların ürün ve hizmetlerin tanıtmak için yeterli çaba harcamadıklarından kaynaklandığını tespit etmişlerdir.

Ramdhony (2013), Doğu Afrika’da yer alan Mauritius’ta 76’sı Müslüman 156’sı Müslüman olmayan bireyler üzerin de İslami bankacılığın farkındalık düzeyinin tespiti ve İslami bankacılığın tercih nedenlerinin tespit edilebilmesi amacıyla araştırma yapmıştır. Anket yöntemiyle elde edilen verilerin sonuçlarına göre Müslümanların % 66’sı ve Müslüman olmayanların % 27’sinin dini hassasiyetlerden dolayı İslami bankaları tercih ettikleri sonucuna varmışlardır. Ayrıca, diğer tercih nedeni olarak İslami bankaların diğer bankalara göre daha karlı olmalarının tercih sebebi olmaları sonucuna ulaşmışlardır.

Ser vd. (2014), yapılan çalışma da Malezya’da faaliyette bulunan 120 adet Kobilerin Katılım bankalarına yönelik algı ve tutumları araştırılmıştır. Yapılan çalışma neticesin de Kobiler’in Katılım banka tercihlerin de dini değerlerin en önemli faktör olduğu, katılım bankalarının sunmuş olduğu maliyet avantajı, Kobiler’e vermiş oldukları desteklerin diğer önemli etkenler olduğu sonucuna varılmıştır.

Setiawan vd. (2015) tarafından Endonezya’da yapılan çalışmada, Müslüman olmayanların İslami bankalarını nasıl algıladığını, İslami bankalar ile ilgili bilgi seviyelerini tespit etmek amacıyla 244 katılımcı ile internet üzerinden anket yöntemiyle verileri toplamış, elde edilen veriler betimleyici analiz, çift lojistik regresyon modeli ile analiz edilmiştir. Yapılan çalışma neticesin de ,

gayrimüslimlerin, İslami bankalardaki tasarruf ürünleri hususunda daha fazla bilgiye sahip oldukları ve konvansiyonel bankalardan daha kaliteli hizmet sundukları sonucuna varmışlardır.

Hamzah vd. (2015) Katılım bankalarının sunmuş olduğu hizmet kalitesinin müşterilerin memnuniyetleri üzerinde etkili olduğunu tespit etmek amacıyla Malezya’da yaptıkları çalışmada, anket yöntemiyle toplanan verilere istinaden araştırma neticesinde bankanın ortaya koyduğu imajı ile reklamları, personel ile müşterilerin olumlu iletişimi ve katılım bankalarının sunmuş olduğu hizmet ve ürün çeşitliliğinin müşteri memnuniyeti ile pozitif yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Ahmed vd. (2017) yapılan çalışmada Pakistan’da İslami banka müşterilerinin İslami bankalar üzerindeki algıları araştırılmıştır. Araştırmada İslami bankalar hususunda eğitim görmüş ve lisans mezunu olan on kişi ile görüşme yapılmıştır. Araştırmaya katılan on iki kişiye Pakistan’ın eyaleti olan Belucistan’ın başkenti olan Quetta’da faaliyette bulunan İslami bankalara ait temel kavramlar ile bu bankaların temel işlevleri ile ilgili sorular sorulmuş olup araştırma neticesinde bu bankalar ile çalışmalarındaki en önemli nedenlerin dini faktörler ve kişisel çıkarlar oldukları gözlenmiştir.

Okumuş (2005), İstanbul da yapılan çalışmada 161 kişiye anket uygulaması yaparak katılım banka müşterilerinin katılım bankalarını tercih etme nedenlerini tespit etmeye çalışmış, araştırma neticesinde en önemli tercih nedenlerinin, dini hassasiyetler olduğu ve sırasıyla tercihlere etki eden faktörlerin personelin güler yüzlü olması, banka işlemlerinin hızlı yerine getirilmesi bulgularına ulaşmıştır.

Özsoy vd. (2013) Bolu’da yaptıkları çalışma da Katılım bankaları ile çalışan müşterilerin katılım bankalarını tercih etme sebepleri araştırılmıştır. 217 Katılım bankası müşterisine anket uygulanmış, elde edilen verilere ise açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Yapılan araştırmanın sonucuna göre, katılım bankası müşterilerinin katılım bankalarını tercih etmelerindeki en önemli faktörlerin sırasıyla

sunmuş oldukları hizmet ve ürünün kaliteli olması, bankanın güvenilir olması ve imajı, personelin kalitesi ve dini etkenler olduğu bulgularına ulaşmışlardır.

Yıldırım ve Çakar (2016), yaptıkları araştırma da finansal tüketicilerin hizmet kalitesi algısının katılım bankaları tercihlerini etkilemesi incelenmiş, araştırmada Türkiye'nin farklı ülkelerinde görev yapan 708 akademisyen ile anket yapılmıştır. Araştırma neticesinde, katılım bankalarının sunmuş olduğu hizmetin kalitesinin katılım bankaları kullanım niyetinde en önemli etken olduğu, diğer etkenlerin bankanın güvenilirliği ile şeffaflık özelliklerinin olduğu yalnız dini hassasiyetlerin katılım bankacılığını kullanım niyeti üzerinde bir etkiye sahip olmadığı sonucuna varılmıştır.

Gökçen ve Gönen (2017), İzmir'de faaliyette bulunan ve ilk 100 büyük sanayi kuruluşu içerisinde olup Ege Bölgesi Sanayi Odası'na üye 33 firmanın katılım bankalarına yönelik algılarını anket yöntemiyle ölçmeye çalışmışlardır. Yapılan araştırma neticesinde, katılım bankalarının konvansiyonel bankalardan farkının olmadığı ve finansman maliyetlerinin banka tercihlerinde önemli etken olduğu bulgusuna ulaşmışlardır.

Anaç ve Kaya (2017), yaptıkları çalışmada İstanbul'da katılım bankalarının tercih edilme sebeplerini araştırmışlardır. İstanbul'da faaliyette bulunan 4 katılım bankasının müşterisi olan 423 kişiye anket tekniği uygulanmış ve elde edilen veriler açıklayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Araştırmanın sonucunda katılım bankalarının temel tercih sebebinin faizsiz bankacılık yapmaları olduğu gözlenmiş katılım bankası çalışanlarının müşterilerine olan davranışları ile dini hassasiyetlerin katılım bankalarını tercihte diğer etkili faktör oldukları bulgularına ulaşılmıştır.

Tekin (2019), Çankırı'da katılım bankacılığına yönelik bilgi, algı ve farkındalık düzeyleri ve katılım bankaları tercihlerine etkisini ölçmek amacıyla 293 önlisans ve lisans öğrencisine anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, Çankırı Karatekin Üniversitesi'nde öğrenim gören 293 öğrencinin faizsiz bankacılık ile ilgili bilgi ve farkındalık düzeyleri düşük bulunmuş, tercihlerinde dini hassasiyetlerin etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

3.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı küçük ölçekli firmaların katılım bankacılığını tercih etme nedenlerinin belirlenmesi ve bu tercih nedenlerinin firmaların memnuniyet düzeyleri üzerindeki etkisinin araştırılmasıdır.

3.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde Türkiye’de de katılım bankacılığı gelişme göstermektedir. Devlet bankalarından olan Ziraat Katılım Bankası ve Vakıf Katılım Bankası, Emlak Katılım Bankası da katılım bankacılığı şubeleri açmış ve bu şubeler ülke geneline yayılmıştır. Bu nedenle katılım bankacılığı sistemini kullanan müşterilerde de artış yaşanmıştır. Yeni gelişmekte olan bir sistem olması nedeniyle de küçük ölçekli firmaların da katılım bankacılığını tercih etme nedenlerinin araştırılması önem arz etmektedir.

3.4. Veri Toplama Yöntemi ve Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemini Kastamonu ilinde faaliyet göstermekte olan 172 küçük ölçekli işletme oluşturmaktadır. Araştırma verileri Covid-19 pandemi döneminde toplanmıştır. Bu nedenle işletmelere ulaşmakta güçlük yaşanmıştır. Araştırma verileri anket ile toplanmıştır. Örnekleme yöntemi olarak ise kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir.

3.5. Araştırmanın Ölçekleri

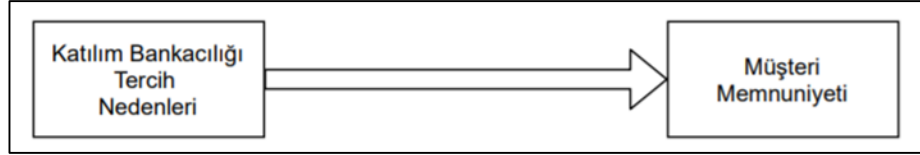
Araştırmada kullanılan katılım bankası tercih nedenleri ölçeği Dayı (2019) çalışmasından alınmıştır. Dayı (2019) açık uçlu soru ile katılımcılardan katılım bankası tercih nedenlerinin neler olduğu ile ilgili görüş almıştır. Müşteri memnuniyeti ölçeği ise Bülbül vd. (2012) çalışmasından alınmıştır.

3.6. Araştırmanın Kısıtları

Araştırmanın en önemli kısıtı bölgesel nitelikli olmasıdır. Diğer önemli kısıtı ise katılımcıların görüşlerinin ankette sorulan sorular ile sınırlandırılmış olmasıdır.

3.7. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modeli Şekil 3.1. de gösterildiği gibidir.

Şekil 3.1. Araştırmanın Modeli

3.8. Araştırmanın Hipotezi

Araştırmanın hipotezi aşağıdaki gibidir:

H1: Katılım bankacılığını tercih nedenleri firmaların memnuniyetini anlamlı olarak etkiler.

4. BULGULAR

4.1. Demografik Bulgular

Öncelikli olarak araştırmaya katılan firmaların bazı demografik bulgularına ilişkin bilgiler verilmiştir.

Katılımcı firma yetkililerinin cinsiyetine ilişkin bulgular Tablo 4.1.'de verilmiştir.

Tablo 4.1. Cinsiyet Bulguları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Erkek	148	86,0	86,0
Kadın	24	14,0	100,0
Toplam	172	100,0	

Araştırmaya katılan firma yetkililerinin 148'i erkek ve 24'ü de kadındır. Katılımcı firma yetkililerinin yaşına ilişkin bulgular Tablo 4.2.'de verilmiştir.

Tablo 4.2. Yaş Bulguları

Yaş	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
18-24	4	2,3	2,3
25-34	56	32,6	34,9
35-44	67	39,0	73,8
45-54	37	21,5	95,3
55 ve üzeri	8	4,7	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcıların 76'si 35-44 arası, 56'sı 25-34 arası, 37'si 45-54 arası, 8'i 55 ve üzeri, 4'ü ise 18-24 arası yaşa sahiptir.

Katılımcı firma yetkililerinin eğitim durumuna ilişkin bulgular Tablo 4.3.'te verilmiştir.

Tablo 4.3. Eğitim Durumu Bulguları

Eğitim Durumu	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	10	5,8	5,8
Ortaöğretim	45	26,2	32,0
Ön Lisans	36	20,9	52,9
Lisans	66	38,4	91,3
Lisansüstü	15	8,7	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcıların 66'sı lisans, 45'i ortaöğretim, 36'sı ön lisans, 15'i lisans üstü ve 10'u da ilköğretim düzeyinde eğitime sahiptir. Katılımcı firmaların aylık gelirine ilişkin bulgular Tablo 4.4.'te verilmiştir.

Tablo 4.4. Aylık Gelir Durumu Bulguları

Aylık Gelir	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
2.000 TL - 4.000 TL arası	33	19,2	19,2
4.000 TL- 6.000 TL arası	45	26,2	45,3
6.000 TL -8.000 TL arası	37	21,5	66,9
8.000 TL -10.000 TL arası	23	13,4	80,2
10.000 TL ve üzeri	34	19,8	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcı küçük ölçekli firmaların 45'i aylık 4.000-6.000 arası, 37'si 6.000-8.000 arası, 34'ü 10.000 üzeri, 33'ü 2.000-4.000 arası ve 23'ü de 8.000-10.000 arası aylık gelire sahiptir.

Katılımcı firmaların faaliyet gösterdikleri sektöre ilişkin bulgular Tablo 4.5.'te verilmiştir.

Tablo 4.5. Faaliyet Sektörü Bulguları

Sektör	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Gıda	24	14,0	14,0
İnşaat	21	12,2	26,2
İmalat	23	13,4	39,5
Hizmet	37	21,5	61,0
Diğer	67	39,0	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcı küçük ölçekli firmaların 37'si hizmet sektöründe, 24'ü gıda sektöründe, 23'ü imalat sektöründe, 21'i inşaat sektöründe faaliyet göstermekte olup 67'si ise bu sektörler dışındaki sektörlerde faaliyet göstermektedir. Katılımcı firmaların çalışan sayısına ilişkin bulgular Tablo 4.6.'da verilmiştir.

Tablo 4.6. Çalışan Sayısı Bulguları

Çalışan Sayısı	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-9	92	53,5	53,5
10-20	31	18,0	71,5
21-40	18	10,5	82,0
41-60	9	5,2	87,2
61 ve üzeri	22	12,8	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcı firmaların 92'sinin 1-9 arası, 31'inin 10-20 arası, 22'sinin 61 ve üzeri, 18'inin 21-40 arası ve 9'unun da 41-60 arası personeli bulunmaktadır.

Katılımcı firmaların katılım bankalarında en çok gerçekleştirdikleri işleme ilişkin bulgular Tablo 4.7.'de verilmiştir.

Tablo 4.7. Katılım Bankasında En Çok Gerçekleştirilen İşlem

En Çok Gerçekleştirilen İşlem	Frekans	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Finansman Kullanımı	50	29,1	29,1
Katılma hesabı açma	28	16,3	45,3
Cari hesap kullanma	38	22,1	67,4
Havale	28	16,3	83,7
Eft	28	16,3	100,0
Toplam	172	100,0	

Katılımcı firmaların 50'si en çok finansman kullanımı, 38'i cari hesap kullanımı, 28'i katılma hesabı açma, 28'i havale, 28'i de eft işlemlerini gerçekleştirmektedir.

4.2. Ölçeklerin Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği

Araştırma hipotezlerini test etmeden önce araştırmada kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliği ve güvenilirliği test edilmiştir. Bu amaçla keşfedici faktör analizi (KFA),

doğrulayıcı faktör analizi (DFA), güvenilirlik analizi ve normal dağılım testi yapılmıştır.

4.2.1. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Ölçeği Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği

4.2.1.1. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Keşfedici Faktör Analizi

Öncelikli olarak Tercih Nedenleri ölçeği için KFA yapılmıştır. Ölçeğin KMO ve Bartlett Testi sonuçları Tablo 4.8.'de verilmiştir.

Tablo 4.8. Tercih Nedenleri KMO ve Bartlett

KMO ve Bartlett Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü	,757	
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	543,705
	Sd	21
	Sig.	,000

Analiz sonucunda KMO değeri $0,757 > 0,60$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı olarak ($\text{sig} < 0,05$) olarak elde edilmiştir. Bu bulgu da maddeler arasındaki korelasyon ilişkilerinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Ölçek için elde edilen açıklanan varyans bulguları Tablo 4.9.'da verilmiştir.

Tablo 4.9. Tercih Nedenleri Açıklanan Varyans

Bileşen	Başlangıç Özdeğerleri			Karesi Alınmış Toplamların Çıkarımı		
	Total	% Varyans	Kümülatif %	Toplam	% Varyans	Kümülatif %
1	3,510	50,137	50,137	3,510	50,137	50,137

Analiz sonucunda katılım bankasını tercih nedenleri ölçeğinin toplam varyansın % 50,137'sini açıkladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Analiz sonucunda elde edilen faktör yükleri Tablo 4.10'da verilmiştir.

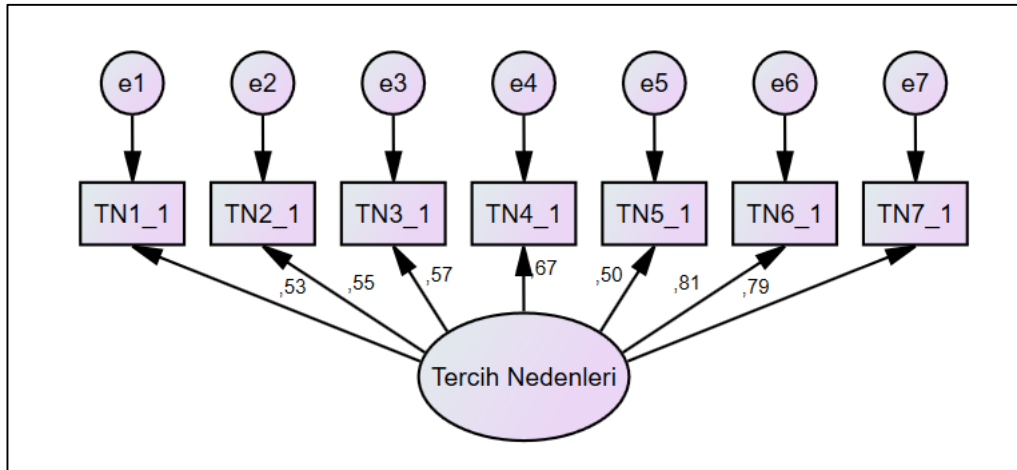
Tablo 4.10. Tercih Nedenleri Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör Yüğü
TN1	,689
TN2	,726
TN3	,719
TN4	,733
TN5	,579
TN6	,756
TN7	,739

KFA sonucunda katılım bankasını tercih nedenleri ölçeğinin faktör yükleri 0,579 ile 0,733 arasında elde edilmiştir.

4.2.1.2. Katılım Bankacılığı Tercih Nedenleri Doğrulayıcı Faktör Analizi

KFA'dan sonra ölçek için DFA yapılmıştır. DFA diyagramı Şekil 4.1.'de verilmiştir.

Şekil 4.1. Tercih Nedenleri DFA Diyagramı

DFA sonucunda ölçeğın faktör yükleri 0,50 ile 0,81 arasında elde edilmiştir. Ölçek için ortalama açıklanan varyans (AVE) ile birleşim güvenilirliği (CR) değerleri de hesaplanarak bileşen geçerliğini sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Bileşen geçerliği bulguları Tablo 4.11.'de verilmiştir.

Tablo 4.11. Tercih Nedenleri Bileşen Geçerliği

Maddeler	Faktör	Faktör Kare	AVE	1-Faktör Kare	CR
TN1_1	0,528	0,278784		0,721216	
TN2_1	0,547	0,299209		0,700791	
TN3_1	0,566	0,320356	0,41	0,679644	0,82
TN4_1	0,67	0,4489		0,5511	
TN5_1	0,498	0,248004		0,751996	
TN6_1	0,809	0,654481		0,345519	
TN7_1	0,795	0,632025		0,367975	

Faktör yüklerinin karelerinin toplamının madde sayısına bölümü ile AVE değeri hesaplanmıştır. Faktör yüklerinin toplamının karesinin, aynı değer hata varyansı toplamına bölünmesi ile de CR değeri hesaplanmıştır. AVE değeri 0,40'dan büyük ve CR değeri de 0,70'ten büyük elde edildiğinden dolayı ölçek bileşen geçerliğini sağlamaktadır.

Modelin uyumunu değerlendirmek için regresyon katsayılarının anlamlılığına bakılmıştır. Bu kapsamda modelin standardize edilmiş regresyon ağırlıkları Tablo 4.12.'de verilmiştir.

Tablo 4.12. Tercih Nedenleri DFA Tahmin

			Tahmin	Std. Hata	C.R.	P
TN1_1	<---	Tercih Nedenleri	1			
TN2_1	<---	Tercih Nedenleri	1,075	0,188	5,717	***
TN3_1	<---	Tercih Nedenleri	0,92	0,162	5,677	***
TN4_1	<---	Tercih Nedenleri	1,095	0,194	5,637	***
TN5_1	<---	Tercih Nedenleri	0,777	0,162	4,788	***
TN6_1	<---	Tercih Nedenleri	1,318	0,264	4,982	***
TN7_1	<---	Tercih Nedenleri	1,265	0,256	4,939	***

Değişken için anlamlılık düzeyinin (p) tamamının 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre gözlenen değişkenler ile gizli değişkenlerin iyi tahmin edildiği söylenebilmektedir. Aynı zamanda tüm maddelerin kritik oran değerlerine bakıldığında 0,50'den büyük olduğu görülmektedir. Kritik oran ve anlamlılık sonuçlarına göre regresyon katsayılarının anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

DFA sonucu ölçek için elde edilen uyum iyiliği değerleri de Tablo 4.13'te verilmiştir.

Tablo 4.13. Tercih Nedenleri DFA Uyum İyiliği Değerleri

Değişken	CMIN	df	CMIN/df	GFI	CFI	RMSEA	SRMR
Tercih Nedenleri	46,211	14	3,30	0,929	0,932	0,074	0,066

Analiz neticesinde CMIN/df değeri <5, GFI değerinin> 0,85, CFI değerinin> 0,90 ve RMSEA ile SRMR değerleri de <0,08 olarak elde edildiğinden dolayı ölçek uyum iyiliği kriterlerini sağlamaktadır.

4.2.1.3. Tercih Nedenleri Güvenilirlik Analizi

Güvenilirlik analizi sonucu elde edilen alfa katsayısı değeri Tablo 4.14.'te verilmiştir.

Tablo 4.14. Tercih Nedenleri Güvenilirlik Analizi

Değişken	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Tercih Nedenleri	,831	7

Güvenilirlik analizi sonucu alpha katsayısı değeri 0,831 olarak bulunmuştur. Bu bulgu ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.2.1.4. Tercih Nedenleri Normal Dağılım Testi

Verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığını test edebilmek için maddelerin basıklık ve çarpıklık değerlerine bakılmıştır. Bulgular Tablo 4.15'te verilmiştir.

Tablo 4.15. Tercih Nedenleri Normal Dağılım Testi

Maddeler	Çarpıklık	c.r.	Basıklık	c.r.
TN7_1	-1,075	-5,756	1,03	2,757
TN6_1	-1,04	-5,57	0,737	1,972
TN5_1	-1,131	-6,056	1,245	3,334
TN4_1	-1,09	-5,837	1,016	2,72
TN3_1	-0,697	-3,73	-0,073	-0,195
TN2_1	-0,59	-3,16	-0,667	-1,785
TN1_1	-0,653	-3,496	-0,446	-1,194

Ölçek maddelerinin çarpıklık ve değerleri -2 ile + 2 arasında elde edildiğinden dolayı tercih nedenleri ölçeği normal dağılım göstermektedir.

4.2.2. Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Yapı Geçerliliği ve Güvenilirliği

4.2.2.1. Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Keşfedici Faktör Analizi

Ölçeğin KMO ve Bartlett Testi sonuçları Tablo 4.16’da verilmiştir.

Tablo 4.16. Müşteri Memnuniyeti KMO ve Bartlett Küresellik Testi

KMO ve Bartlett Testi		
Kaiser-Meyer-Olkin Örnekleme Yeterliliğinin Ölçümü		,878
Bartlett'in Küresellik Testi	Yaklaşık Ki-Kare	673,418
	Sd	15
	Sig.	,000

Analiz sonucunda KMO değeri $0,878 > 0,60$ olarak bulunmuştur. Bu bulgu örneklem büyüklüğünün faktör analizi için yeterli olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıca Bartlett küresellik testi sonucu da anlamlı olarak ($\text{sig} < 0,05$) olarak elde edilmiştir. Bu bulgu da maddeler arasındaki korelasyon ilişkilerinin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Ölçek için elde edilen açıklanan varyans bulguları Tablo 4.17’de verilmiştir.

Tablo 4.17. Müşteri Memnuniyeti Toplam Açıklanan Varyans

Bileşen	Başlangıç Özdeğerleri			Karesi Alınmış Toplamların Çıkarımı		
	Total	% Varyans	Kümülatif %	Toplam	% Varyans	Kümülatif %
1	4,182	69,702	69,702	4,182	69,702	69,702

Analiz neticesinde ölçeğin toplam varyansın % 69,702’sini açıkladığı bulgusuna ulaşılmıştır. Ölçek için elde edilmiş faktör yükleri Tablo 4.18’de verilmiştir.

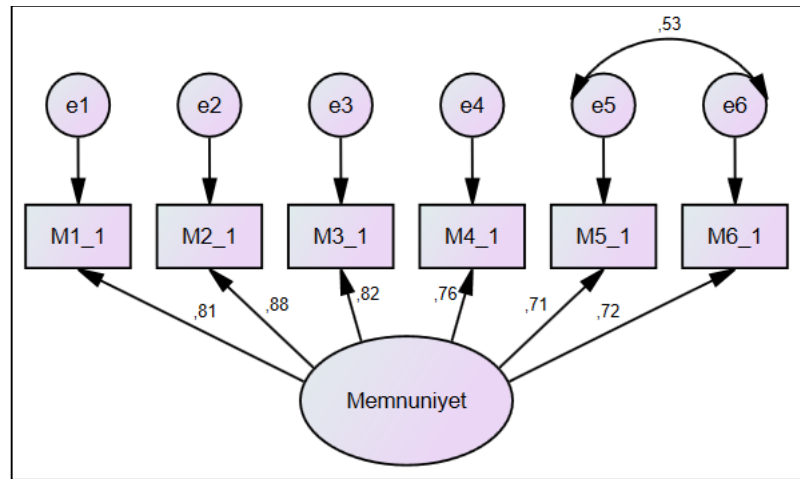
Tablo 4.18. Müşteri Memnuniyeti Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör Yüğü
M1	,825
M2	,868
M3	,832
M4	,825
M5	,826
M6	,834

KFA neticesinde ölçeğin faktör yükleri 0,825 ile 0,868 arasında elde edilmiştir.

4.2.2.2. Müşteri Memnuniyeti Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi

KFA sonucunda ölçek için DFA yapılmıştır. Müşteri memnuniyeti ölçeği DFA diyagramı Şekil 4.2.'de verilmiştir.

Şekil 4.2. Müşteri Memnuniyeti DFA Diyagramı

DFA sonucu ölçeğin faktör yükleri 0,71 ile 0,88 arasında elde edilmiştir. Ölçekler için AVE ve CR değerleri de hesaplanarak bileşen geçerliğini sağlayıp sağlamadığı test edilmiştir. Bileşen geçerliği bulguları Tablo 4.19'da verilmiştir.

Tablo 4.19.Müşteri Memnuniyeti Bileşen Geçerliği

Maddeler	Faktör	Faktör Kare	AVE	1-Faktör Kare	CR
M1_1	0,813	0,660969		0,339031	
M2_1	0,882	0,777924		0,222076	
M3_1	0,818	0,669124	0,62	0,330876	0,91
M4_1	0,763	0,582169		0,417831	
M5_1	0,712	0,506944		0,493056	
M6_1	0,72	0,5184		0,4816	

AVE değeri 0,40'dan ve CR değeri de 0,70'den yüksek olarak hesaplanmıştır. Bu bulgular ölçeğin bileşen geçerliğini sağladığını göstermektedir.

Modelin uyumunu değerlendirmek için regresyon katsayılarının anlamlılığına bakılmıştır. Bu kapsamda modelin standardize regresyon ağırlıkları Tablo 4.20'de verilmiştir.

Tablo 4.20.Müşteri Memnuniyeti Tahmin

			Tahmin	Std. Hata	C.R.	P
M1_1	<---	Memnuniyet	1			
M2_1	<---	Memnuniyet	1,158	0,086	13,487	***
M3_1	<---	Memnuniyet	0,92	0,076	12,023	***
M4_1	<---	Memnuniyet	0,958	0,087	10,998	***
M5_1	<---	Memnuniyet	0,842	0,085	9,961	***
M6_1	<---	Memnuniyet	0,819	0,081	10,116	***

Değişken için anlamlılık düzeyinin (p) tamamının 0,05'ten küçük olduğu görülmektedir. Bu sonuca göre gözlenen değişkenler ile gizli değişkenlerin iyi tahmin edildiği söylenebilmektedir. Aynı zamanda tüm maddelerin kritik oran değerlerine bakıldığında 0,50'den büyük olduğu görülmektedir. Kritik oran ve anlamlılık sonuçlarına göre regresyon katsayılarının anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

DFA sonucu ölçek için elde edilen uyum iyiliği değerleri de Tablo 4.21.'de verilmiştir.

Tablo 4.21. Müşteri Memnuniyeti DFA Uyum İyiliği Değerleri

Değişken	CMIN	Df	CMIN/df	GFI	CFI	RMSEA	SRMR
Müşteri Memnuniyeti	18,115	8	2,264	0,966	0,985	0,086	0,0327

Analiz neticesinde CMIN/df değeri <5, GFI değerinin > 0,85, CFI değerinin >0,90 ve SRMR değerleri de <0,08 olarak elde edildiğinden dolayı ölçek uyum iyiliği kriterlerini sağlamaktadır.

250 örneklemin altındaki verilerde RMSEA değeri yerine SRMR değerine bakılması yeterli olmaktadır.

4.2.2.3. Müşteri Memnuniyeti Güvenilirlik Analizi

KFA ve DFA neticesinde ölçek için güvenilirlik analizi yapılmıştır. Analiz neticesinde elde edilen alphas katsayısı değeri Tablo 4.22.'de verilmiştir.

Tablo 4.22. Müşteri Memnuniyeti Güvenilirlik Analizi

Değişken	Cronbach Alpha	Madde Sayısı
Müşteri Memnuniyeti	,912	6

Güvenilirlik analizi sonucu alpha katsayısı değeri 0,912 olarak elde edilmiştir. Bu bulgu ölçeğin yüksek güvenilir olduğunu göstermektedir.

4.2.2.4. Müşteri Memnuniyeti Normal Dağılım Testi

Ölçeğin normal dağılıma sahip olup olmadığını görebilmek için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Bulgular Tablo 4.23.'te verilmiştir.

Tablo 4.23. Müşteri Memnuniyeti Normal Dağılım

Maddeler	Çarpıklık	c.r.	Basıklık	c.r.
M6_1	-0,899	-4,814	1,224	3,276
M5_1	-0,901	-4,826	0,941	2,518
M4_1	-0,495	-2,651	-0,085	-0,227
M3_1	-1,085	-5,808	1,779	4,763
M2_1	-0,658	-3,524	0,452	1,209
M1_1	-0,84	-4,497	0,812	2,175

Analiz sonucunda ölçek maddelerinin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -2 ile + 2 arasında tespit edilmiş olmasından dolayı ölçek verileri normal dağılım göstermektedir.

4.3. Korelasyon Analizi

Ölçeklerin arasındaki ilişkinin yönü ve kuvvetini görebilmek için korelasyon analizi yapılmıştır. Analiz bulguları Tablo 4.24.'te verilmiştir.

Tablo 4.24. Korelasyon Analizi

	Ort.	Std. Sapma	Tercih Nedenleri	Memnuniyet
Tercih Nedenleri	3,75188	0,758399	1	
Memnuniyet	3,78655	0,739029	,619**	1

Korelasyon analizi sonucu tercih nedenleri ile müşteri memnuniyeti arasında 0,01 anlamlılık düzeyinde aynı yönde ve orta düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

4.4. Tanımlayıcı İstatistik Bulguları

Ölçeklerin tanımlayıcı istatistik bulguları Tablo 4.25.'te verilmiştir.

Tablo 4.25. Tanımlayıcı Bulgular

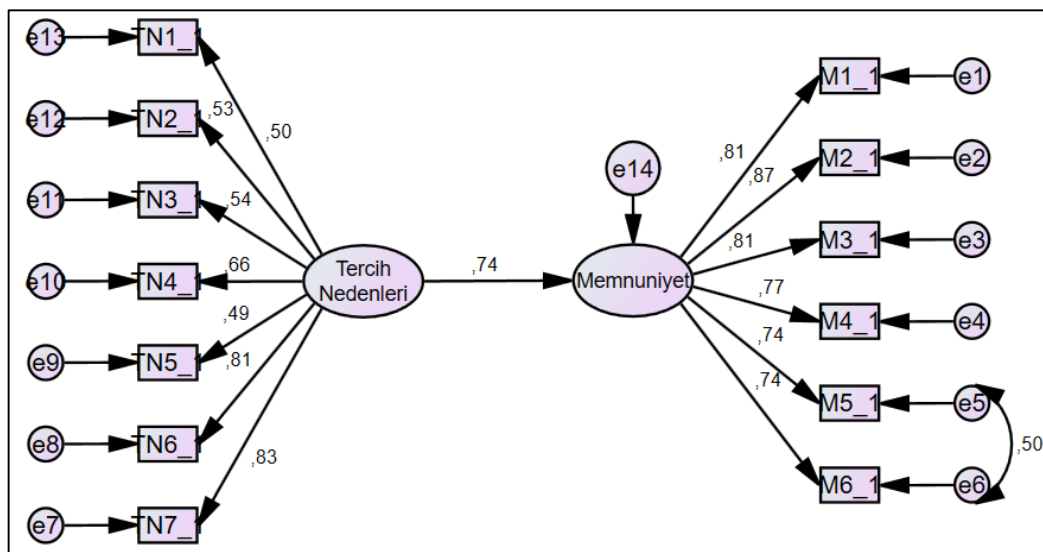
	N	Minimum	Maximum	Ort.	Std. Sapma
TN1_1	172	1,0	5,0	3,538	1,1909
TN2_1	172	1,0	5,0	3,509	1,2348
TN3_1	172	1,0	5,0	3,550	1,0212
TN4_1	172	1,0	5,0	3,895	1,0263
TN5_1	172	1,0	5,0	3,971	,9819
TN6_1	172	1,0	5,0	3,930	1,0236
TN7_1	172	1,0	5,0	3,871	1,0005
M1_1	172	1,0	5,0	3,749	,8990
M2_1	172	1,0	5,0	3,591	,9592
M3_1	172	1,0	5,0	3,836	,8215
M4_1	172	1,0	5,0	3,567	,9176
M5_1	172	1,0	5,0	3,988	,8651
M6_1	172	1,0	5,0	3,988	,8306

Katılım bankacılığı tercih nedenleri maddelerinin ortalama değerlerine bakıldığında **en yüksek** ortalamaya sahip olan maddenin “**Temel bankacılık hizmetlerinde ücret almaması**” olmuştur. Bu bulgu küçük ölçekli işletmelerin katılım bankacılığını en fazla bu nedenle tercih etmiş olduğunu göstermektedir. Bunu 3,930 ortalama ile “**Kaliteli hizmet sunmaları**” nedeni takip etmektedir. Bunu da 3,895 ortalama ile “**Güvenilir olması**” nedeni takip etmektedir. Bunu da “**Müşteri memnuniyeti ve müşteri ilişkileri yönetiminde başarılı olmaları**” nedeni takip etmektedir.

En düşük ortalamaya sahip olan tercih nedeni ise “**Faizsiz bankacılık sistemiyle çalışması**” olmuştur. Bunu da “**İslami kurallara uygun olması**” en düşük ikinci ortalama ile takip etmektedir. Bunu da en düşük üçüncü ortalama ile “**Kâr payı sistemiyle birikimleri değerlendirmesi ve finansman ihtiyaçlarını karşılması**” nedeni takip etmektedir. Bu bulgu küçük ölçekli işletmelerin katılım bankalarını faizsiz bankacılık sistemi ile çalışmasından ve İslami kurallara uygun olmasından ziyade işlemlerden ücret almaması için tercih etmiş olduğunu göstermektedir.

4.5. Yapısal Eşitlik Modeli

Araştırma modelini test etmek için yapısal eşitlik modeli kurularak analiz edilmiştir. Kurulan yapısal eşitlik modeli Şekil 4.3.’te verilmiştir.

Şekil 4.3. Yapısal Eşitlik Modeli

Yapısal eşitlik modelinin uyum iyiliği değerleri Tablo 4.26.'da verilmiştir.

Tablo 4.26. Yapısal Eşitlik Modeli Uyum İyiliği Değerleri

Değişken	CMIN	df	CMIN/df	GFI	CFI	RMSEA	SRMR
Model	146,496	63	2,325	0,888	0,935	0,092	0,0677

Analiz neticesinde CMIN/df değeri <5, GFI değerinin > 0,85, CFI değerinin >0,90 ve SRMR değerleri de <0,08 olarak elde edildiğinden dolayı model uyum iyiliği kriterlerini sağlamaktadır. 250 örneklemin altındaki verilerde RMSEA değeri yerine SRMR değerine bakılması yeterli olmaktadır. Yapısal eşitlik modeli regresyon ağırlıkları ise Tablo 4.27.'de verilmiştir.

Tablo 4.27. Model Regresyon Ağırlıkları

		Beta	Std Hata	Kritik Oran	P	
Müşteri Memnuniyeti	<---	Tercih Nedenleri	0,736	0,076	8,518	***

Yapısal eşitlik modelinin analizi sonucu katılım bankacılığını tercih nedenlerinin müşteri memnuniyetini pozitif yönde anlamlı olarak etkilediği bulgusuna ulaşılmıştır. Standardize edilmiş katsayı tahmin değeri 0,736 olarak elde edilmiştir. Bu bulgu tercih nedenlerinin memnuniyet üzerinde yüksek seviyede bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Analiz neticesinde H1 hipotezi desteklenmiştir.

5. SONUÇ

Dünya ticareti içerisinde faaliyette bulunan işletmelerin büyük çoğunluğu KOBİ'lerden oluşmaktadır. Dünya ülkelerinin ekonomilerinin gelişmesinde ve bu ekonomilerin kalkınmasında işletmelerin sağladığı katkılar dikkate değer birer unsur olarak gözükmektedir. Bu açıdan bakıldığında ülke ekonomilerinin gelişmesi için finans sektöründe işletmelerin ihtiyaçlarının belirlenmesi ve bu ihtiyaçlara yönelik bankacılık ürünlerinin geliştirilmesi dolayısıyla işletmelerin her açıdan desteklenmesi gerekmektedir.

Katılım bankalarının tercih edilme nedenlerine yönelik gerek yurt dışı gerekse Türkiye'de birçok çalışma yapılmış olmasına karşın, çalışmaların bireysel müşterilere yönelik olduğu görülmektedir. Oysa, işletmelerin ekonominin önemli unsurlarından olmalarından dolayı, katılım bankacılığında hizmet alan işletmelerin katılım bankalarına yönelik tutum ve algılarının dikkate alınması gerekmektedir.

Günümüzde Türkiye'de de katılım bankacılığı gelişme göstermektedir. Devlet bankalarından olan Ziraat Katılım Bankası, Vakıf Katılım Bankası ve Türkiye Emlak Katılım Bankası da katılım bankacılığı alanında hizmet vermeye başlamıştır. Bu nedenle katılım bankacılığında hizmet alan müşterilerde de artış yaşanmıştır. Ülkemizde yeni gelişmekte olan bir sistem olması nedeniyle de küçük ölçekli firmaların da katılım bankacılığını tercih etme nedenlerinin araştırılması önem arz etmektedir.

Bu tez çalışmasında Türkiye'de Kastamonu ilinde faaliyette bulunan ve katılım bankaları ile çalışan küçük işletmelerin Katılım bankalarını tercih etme nedenlerinin tespiti ve bu nedenlerin memnuniyet üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Yapılan araştırmada 172 küçük işletmeye anket uygulanmış örnekleme yöntemi olarak da kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Elde edilen verilere kullanılan ölçeklerin yapı geçerliliği ve güvenilirliğinin test edilmesi için keşfedici faktör analizi, doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirlik analizi ve normal dağılım testi uygulanmıştır.

Araştırmaya katılan firma yetkililerinin, 148'i erkek, 24'ü ise kadındır. İşletme sahiplerinin 4'ü 18-24, 56'sı 25-34, 67'si 35-44, 37'si 45-54, 8'i ise 55 ve üzeri yaşta. Firma yetkililerinin 10'u ilköğretim, 45'i ortaöğretim, 36'sı ön lisans, 66'sı lisans, 15'i ise lisansüstü mezunu olup işletmelerin 24'ü gıda, 21'i inşaat, 23'ü imalat, 37'si hizmet ve 67'si ise diğer sektörler de faaliyet göstermektedir.

Yapılan araştırma sonucunda, firmaların katılım bankalarını tercih etmelerindeki en önemli etkenin Temel bankacılık hizmetlerinden ücret almaması olduğu, katılım bankalarının kaliteli hizmet sunmaları ve güvenilir olmasının diğer önemli faktörler olduğu bulgusuna ulaşmakla beraber, en düşük tercih sebebinin faizsiz bankacılık sistemiyle çalışması olmuştur. Diğer en düşük tercih sebeplerinin ise islami kurallara uygun olması ve kar payı sistemiyle birikimleri değerlendirmesi ve finansman ihtiyaçlarının karşılanması faktörleri bulgusuna ulaşılmıştır.

Dolayısıyla elde edilen bulgular ışığında katılım bankalarının faizsiz sistem içerisinde faaliyette buldukları hususunda katılım bankaları ile çalışan işletmelerin olumsuz bir düşünceye sahip oldukları gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak; faizsiz bankacılık sistemi içerisinde faaliyette bulunan katılım bankalarının bankacılık sektöründen daha fazla pay alabilmeleri için küçük işletmeler nezdinde sistemin faizsiz çalıştığına yönelik daha fazla bilgiler verilmeli ve daha fazla faizsiz bankacılık enstrümanı geliştirerek işletmelerin kullanımına sunulmalıdır. Faizsiz ürün çeşitliliğini artırılması ve geleneksel bankalardan ayrı fonlama ürünlerinin geliştirilmesi, işletmeler nezdinde düşük maliyetli finansmanın ulaşımına kolaylık sağlarken, faizsizlik prensibinin işleyişine katkı sağlayacaktır. Ayrıca gerek sektör temsilcileri gerekse araştırmacılar tarafından katılım bankalarıyla ilgili farklı bölge ve kitleler üzerinde daha fazla uygulamalı çalışmalara yer vermelidir. Bunların yanında geleneksel bankacılıktan kullanılan ürünler katılım bankacılığına da entegre edilmek suretiyle özellikle işletmelerin ihtiyaç duyduğu ürün çeşitliliğinin artırılması da önem arz etmektedir. Bu sayede bireysel müşterilerde olduğu gibi tüccarlarda da katılım bankacılığı sistemi ile çalışma oranında artış olacaktır. Katılım bankaları kar payı oranlarında geleneksel bankacılığın faiz oranları ile rekabet

edebilir düzeyde belirlemeler yapılmalıdır. Bu tarz girişim ve düzenlemeler de işletmelerin katılım bankacılığı tercihini arttıracaktır.

Şube bankacılığı bir hizmet sektörüdür. Bu nedenle sunulan hizmetin kalitesi de müşterilerin tercihinde önemli bir yere sahiptir. Faiz hassasiyeti olmayan ticari müşteriler bile sadece hizmet kalitesi nedeniyle katılım bankacılığını tercih edebilecektir. Nitekim araştırma sonuçları da bunu doğrulamaktadır. Bu nedenle katılım bankacılığı oranlarının makul seviyede tutulması, hizmet kalitesinin yükseltilmesi faizsiz bir sistemde çalışılması kadar öneme sahiptir.

KAYNAKÇA

- Jameel, A., vd., (2017). "Understanding Islamic Banking: The Perception And Thoughtfulness Of Customers About Islamic Banking İn The Context Of Balochistan", *Journal of Islamic Banking and Finance*. July, s: 68-80.
- Aktepe, İ. E., (2012). Türkiye Katılım Bankalar Birliği-Faizsiz Bankacılık İlkeleri ve katılım bankacılığı, Kahramanmaraş, eğitim no: 2012/2013-02
- Aktepe, İ. E. (2013). *Sorularla Katılım Bankacılığı*. İstanbul: TKBB Yayınları.
- Albaraka Türk Katılım Bankası / Hakkımızda <https://www.albaraka.com.tr/Hakkımızda>18.06.2020 tarihin de erişilmiştir.
- Albaraka Türk Katılım Bankası, (2019). Faaliyet Raporu Albaraka Türk Katılım Bankası, 2019 Faaliyet Raporu, Sermaye ve Ortaklık Yapısı, 2019, s:21, <https://www.albaraka.com.tr/assets/tr/pdf/yatirimci-iliskileri/Albaraka-Turk-2019-Faaliyet-Raporu-New.pdf> faaliyet-raporu.pdf.
- Anaç, T., & Kaya, F., (2017), "Bireysel Müşterilerin Katılım Bankacılığını Tercih Etmesini Etkileyen Faktörler", *Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(15), 145-182.
- Arslan, E.C., (2017). Katılım Bankacılığı ve Türkiye Ekonomisine Katkıları. İstanbul Ticaret Üniversitesi , *Dış Ticaret Enstitüsü Tartışma Metinleri*, 2017-01 (62) , 1-18
- Atan, D. Ö., (2019). *Katılım Bankacılığı ve Hizmetlerinin Vergilendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa
- Aycil, S., (2020). Ptt'nin Posta Katılım Bankacılığı Senaryosunun Swot Analizi İle Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(71), 818-831.
- Bülbül, H., Akın, M., Demirer, Ö. & Doğan, İ. C., (2012). Türk Bankacılık Sektöründe Hizmet Kalitesinin Müşteri Tatmini Ve Tekrar Satın Alma Niyeti Üzerine Etkisi: *Yapısal Eşitlik Modeli İle Bir İnceleme*. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 13 (1), 28-40 5411 sayılı 19/10/2005 tarihli Bankacılık kanunu madde 3.
- Çemberlitaş, İ., (2019). *AAOFI ve UFRS'ye Göre Teverruk Uygulaması, Muhasebeleştirilmesi ve Raporlanması*. Doktora Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Çetin, A., (2018). *Katılım ve Mevduat Bankalarının Piyasa Etkinliğinin Karşılaştırmalı Analizi ve Bir Uygulama*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.
- Çetin, A., (2020). Bankacılık Kanunu ve AAOIFI Kurallarına Göre Finansal Raporların Karşılaştırılması ve Katılım Bankacılığı Mevzuat Önerisi. *Muhasebe ve Finans Araştırmaları Dergisi*. 2(1), s: 10
- Çidem, T., (2020). *Türkiye'de Katılım Bankacılığı: Mevcut Durum, Tartışmalar ve Öneriler*. Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Dayı, F., (2019), Katılım Bankacılığının Tercih Nedenlerinin Sadakat ve Güven Üzerindeki Etkisi: *Türkiye Örneği, Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi*, 54(4), 1788-1806.
- Ergeç, K. D., (2018). *Türk Bankacılık Sisteminde Etkinlik ve 2008 Küresel Finans Krizi: Katılım Bankacılığının Geleneksel Bankacılık İle Karşılaştırılması Analizi*. Yüksek Lisan Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Ersoy, M. & Süner, A., (2018). Türkiye'de Katılım Bankacılığı ve Katılım Bankacılığında Kamu Girişimi. *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 40(2), 167-180.
- Ersöz, V., (2017). *Katılım Bankacılığının Türkiye'deki Rolü*. Yüksek Lisans Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Finansal Kiralama (Leasing) – İcra Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu / Kanun Numarası : 6361 Kabul Tarihi : 21/11/2012 Yayımlandığı Resmî Gazete : Tarih : 13/12/2012 Sayı : 28496 Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 53
- Gökçen, G., & Gönen, İ., (2017). ” Katılım Bankalarının Finans Sektörü İçindeki Yeri Ve Katılım Bankalarına Yönelik Müşteri Algısı” *Finans Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 61-77.
- Görmüş, Ş., Albayrak, R. A. & Yabancı, A., (Editörler). (2019). Yaşayan ve Gelişen Katılım Bankacılığı. İstanbul: *TKBB Yayınları*.
- Görmüş, Ş., Albayrak, A. Yabancı, A. (2019). Yaşayan ve Gelişen Katılım Bankacılığı: *TKBB yayınları*.
- Gündoğdu, A., (2018). Türkiye'de Katılım Bankalarının Finansal Performansının Gri İlişki Analizi İle Ölçülmesi. *Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi*, 17. *UİK Özel Sayısı*, 201-214 . DOI: 10. 18092 / ulikidince.434619.

- Hamzah, N. vd., (2015), “Customer Satisfactions on Islamic Banking System”, *Journal of Economics, Business and Management*, 3(1), 140-144.
- Haron, S. vd. (1994), “Bank Patronage Factors of Muslim and Non-Muslim Customers”, *International Journal of Bank Marketing*, 12(1), 32-40.
- İslam Ansiklopedisi, Karsız Satım- Tevliye <https://islamansiklopedisi.org.tr/teвлиye> 15.09.2020 tarihin de erişilmiştir.
- Karahan, H & Ersoy, H., (2016). Faizsiz Finansın Temel Prensipleri ile Türkiye’de Reel Kesimde Kullanılması, Maliye ve Finans Yazıları, 0(105), 93-114.
- Karsız Satım – Tevliye <https://islam-tr.org/konu/kdv-vazia-zararina-satis-teвлиye-faizle-igili-konular.1795/>. 15 .09.2020 tarihin de erişilmiştir.
- Kartal, M. T., & Ay, H., (2019). Türkiye’de Faizsiz Finans Kuruluşları Açısından Bir Dönüm Noktası: Faizsiz Finans (FFMS) Muhasebe Standartları Üzerine Bir İnceleme, *Uluslararası Bankacılık, Ekonomi ve Yönetim Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 92.
- Kazancı, F., (2018). Türkiye’de Faizsiz Bankacılık Prensiplerine Uygun Teverruk Pazarı: Ürün İhtisas Borsası. *İslam Ekonomisi ve Finansı Dergisi*, 4 (1), 17-47.
- Khattak, & Rehman, (2010). “Customer Satisfaction and Awareness of Islamic Banking System in Pakistan”, *African Journal of Business Management*, 4, s. 662-671
- Koçak, A., (2018). *Katılım Bankacılığı İle Mevduat Bankacılığının Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi. Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aksaray.
- Kömürcü, (2018). *Katılım Bankacılığı ve Sukuk: Türkiye’de Yapılmış Olan Sukuk İhraçları*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Ticaret Üniversitesi Finans Enstitüsü.
- Kuveyttürk Katılım Bankası, Katılma hesabı <https://www.kuveytturk.com.tr/bireysel/hesaplar/katilma-hesaplari/katilma-hesabi> 02.09.2020 tarihin de erişilmiştir.
- Kuveyttürk, Faaliyet Raporu, (2019). Kuveyt Türk Katılım Bankası, 2019 Faaliyet Raporu, Sermaye ve Ortaklık Yapısı, 2019, s:15, <https://www.kuveytturk.com.tr/medium/document-file-3239.vsf> .
- Metawa, S. A., & Almosawi, M., (1998). “Banking Behavior of Islamic Bank Customers: Perspectives and Implications”, *International Journal of Bank Marketing*, 6(7), 299-313.

- Naser, K., vd. (1999). "Islamic Banking: A Study of Customer Satisfaction and Preferences in Jordan", *International Journal of Bank Marketing*, 17(3), 135-151.
- Okumuş, H. Ş., (2005). "Interest-Free Banking In Turkey: A Study Of Customer Satisfaction and Bank Selection Criteria", *Journal of Economic Cooperation*, Vol: 26, No:4, pp.51-86.
- Özdemir, F. R., (2019). *Katılım Bankacılığı Sisteminde Kullanılan Araçlar: Katılım Bankalarının ve Mevduat Bankalarının Borçlanma Kapasitelerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Binali Yıldırım Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Özsoy, İ., Görmez, B. & Mekik, S., (2013). Türkiye’de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik, *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20 (1).
- Özsoy, İ., Görmez, B., & Mekik, S. (2013). Türkiye’de Katılım Bankalarının Tercih Edilme Sebepleri: Ampirik Bir Tetkik. *Yönetim ve Ekonomi*, 187-206.
- Parlakkaya, R., & Çürük S. A., (2011). Finansal Rasyoların Katılım Bankaları ve Geleneksel Bankalar Arasında Bir Tasnif Aracı Olarak Kullanımı: *Türkiye Örneği*, *Ege Akademik Barış Dergisi*, 11(3), 397- 405.
- Pehlivan, P., (2016). Türkiye'de Katılım Bankacılığı ve Bankacılık Sektöründeki Önemi. *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16 (31) , 296 - 324.
- Ramdhony, D., (2013). "Islamic Banking Awareness Attitudes and Bank Selection Criteria", *International Journal of Humanities and Applied Sciences*, 2(2), 32-43.
- Rustam, S., vd. (2011), "Perceptions of corporate customers towards Islamic banking products and services in Pakistan", *The Romanian Economic Journal*, 41, 107-12.
- Ser, N., Nursyafira, F. & Sundram, V., (2014). "Determinants of Attitude towards Islamic Financing among Halal-Certified Micro and SMEs", <http://ssrn.com/abstract=2540610>.
- Setiawan, B., vd. (2015). "The Existence of Islamic Banking in Indonesia from Non-Muslims Perceptions", *Asean Marketing Journal*, 7(2),81-96.
- Sümer, G. & Onan, F., (2015). Dünyada Faizsiz Bankacılığın Doğuşu, Türkiye’de Katılım Bankacılığının Gelişme Süreci ve Konvansiyonel

Bankacılıktan Farkları. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(3), 296-308.

Şahin, Y., (2019). *Katılım Bankacılığında Türev Ürünler*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü.

Tekin, B., (2019). ” Üniversite Öğrencilerinin Katılım Bankacılığına Yönelik Bilgi, Algı ve Farkındalık Düzeyleri ve Tercihlerine Etkisi”, *Journal of the International Scientific Research (IBAD)*, 4(1), 135-150.

Terzi, A., (2013). Katılım Bankacılığı: Kitaba Uymak mı, Kitabına Uydurmak mı? . *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (9).

TKBB, Açık Hesaplı Satım – İsticrar <https://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/Faizsiz-Finans-Sozlugu-revised.pdf> 16.09.2020 tarihinde erişilmiştir

TKBB, Katılım Bankacılığı Nedir Nasıl Çalışır. <https://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/TKBB-Katilim-Bankaciligi-Nedir-Brosur.pdf> 04.03.2020 tarihinde erişilmiştir.

TKBB, Mukayeseli Tablolar <https://www.tkbb.org.tr/mukayeseli-tablolar>.

TKBB, Veri seti <https://www.tkbb.org.tr/veri-seti>.

TKKB, <https://www.tkbb.org.tr/tarihce> 07.03.2020 tarihin de erişilmiştir.

Türkan, Y., Kayantaş, B., Kaynar, E. & Türkan, M., (2019). Yeni Bir İslami Finansman Modeli Olarak Put Modelinin Yerel Kalkınmaya Etkisi. Sivas. *tlas 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi*.

Türkiye Emlak Katılım Bankası, Faaliyet Raporu <https://emlakkatilim.com.tr/assets/uploads/sozlesme-form/sozlesme/Turkiye-Emlak-Katilim-Bankasi-2019-Faaliyet-Raporu.pdf> Erişim tarihi; 18.06.2020

Türkiye Finans Katılım Bankası , Cari Hesaplar. <https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/bireysel/cari-hesaplar/sayfalar/cari-hesaplar.aspx/> 02.09.2020 tarihin de erişilmiştir.

Türkiye Finans Katılım Bankası , Hakkımız da (<https://www.turkiyefinans.com.tr/tr-tr/hakkimizda/turkiye-finansi-taniyin/Sayfalar/turkiye-finans-hakkinda.aspx>) 18.06.2020 tarihinde erişilmiştir.

- Türkmenoğlu, R. E., (2007). *Katılım Bankacılığı Ve Türkiye'deki Finansal Yapı*. Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.
- Vakıf Katılım, Hakkımızda <https://www.vakifkatilim.com.tr/tr/hakkimizda/vakif-katilimi-taniyin> Erişim tarihi ; 18.06.2020.
- Yardımcıoğlu, M., Coşkun, S. & Kocamaz, H., (2012). Özellikle Varlık Yatırımının Finansmanında Murabaha Kredisi (Üretim Desteği) Kullanımı ve Kar Payı Ödemelerinin TMS-23'e Göre Muhasebeleştirilmesi, *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İİBF Dergisi*, 2 (2), 121-129.
- Yeşilyaprak, M., (2017). Türk Katılım Bankalarında Kar Dağıtım Yöntemlerinin Uygulamalı Olarak Değerlendirilmesi, *15.Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, s: 2-12.
- Yıldırım, İ., & Çakar, R., (2016), “Katılım Bankacılığı Kullanımını Etkileyen Faktörlere Yönelik Bir Araştırma”, *Pressacedemia Procedia* 2(1) 552-563.
- Yılmaz, R. & Bölükbaşı, R., (2020). Faizsiz Finansman Bonusu SUKUK Uygulaması ve Muhasebeleştirilmesi. *Sakarya Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bilimi Dergisi*, 8 (1) , 172.
- Yurttadur, M. & Yıldız, İ., (2017). Faizsiz Finans. İstanbul: *Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.*
- Ziraat Katılım , Hakkımızda (<https://www.ziraatkatilim.com.tr/bankamiz/Sayfalar/hakkimizda.aspx>) Erişim Tarihi; 18.06.2020.
- Ziraat Katılım Bankası, (2020). 04.10.2020 yılı Pazarlama Bölüm Başkanlığı unvanda yükselme sınavı çalışma dökümanı.

EKLER

EK-1: Anket Formu

EK-1: Anket Formu**İşletmelerin Katılım Bankacılığını Tercih Etme Nedenleri**

(* İşareti ile başlayan sorular zorunludur.)

Yaşınız ?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
18-24	
25-34	
35-44	
45-54	
55 ve üzeri	
Cinsiyetiniz ?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
Erkek	
Kadın	
Eğitim Durumunuz?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
İlköğretim	
Ortaöğretim	
Ön Lisans	
Lisans	
Lisansüstü	
Aylık Geliriniz ?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
2.000 TL - 4.000 TL arası	
4.000 TL- 6.000 TL arası	
6.000 TL -8.000 TL arası	
8.000 TL -10.000 TL arası	
10.000 TL ve üzeri	
Faaliyet gösterdiğiniz sektör ?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
Gıda	
İnşaat	
İmalat	
Hizmet	
Diğer	
Katılım bankacılığında en çok gerçekleştirdiğiniz işlem nedir ?	
(Sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)	
Finansman Kullanımı	
Katılma hesabı açma	
Cari hesap kullanma	

Havale	
Eft	
Firmanızın çalışan sayısı?	
1-9	
10-20	
21-40	
41-60	
61 ve üzeri	

Aşağıdaki soruları katılım bankacılığı hizmetini kullanma nedeninizi düşünerek cevaplandırınız.Cevaplamalarınızı 1: Kesinlikle katılmıyorum 2: Katılmıyorum 3: Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4: Katılıyorum 5: Kesinlikle katılıyorum şeklinde yapınız.

İslami kurallara uygun olması					
(Önceliklerine göre sıralayınız.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
İslami kurallara uygun olması					
Faizsiz bankacılık sistemiyle çalışması					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Faizsiz bankacılık sistemiyle çalışması					
Kâr payı sistemiyle birikimleri değerlendirmesi ve finansman ihtiyaçlarını karşılaması					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kâr payı sistemiyle birikimleri değerlendirmesi ve finansman ihtiyaçlarını karşılaması					
Güvenilir olması					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum

			ne katılmıyorum		
Güvenilir olması					
Temel bankacılık hizmetlerinde ücret almaması (Hesap ücreti, EFT)					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Temel bankacılık hizmetlerinde ücret almaması (Hesap ücreti, EFT)					
Kaliteli hizmet sunmaları					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Kaliteli hizmet sunmaları					
Müşteri memnuniyeti ve müşteri ilişkileri yönetiminde başarılı olmaları					
(Her satırda sadece bir seçeneği işaretleyiniz.)					
	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum ne katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Müşteri memnuniyeti ve müşteri ilişkileri yönetiminde başarılı olmaları					

ÖZGEÇMİŞ

Soyadı, Adı : Cihad YAZIMCI

Uyruğu : T.C.

Medeni Hali : Evli

Doğum Tarihi : 10.10.1984

Dil : Türkçe

Eğitim

Lise : Orhan Őaik Gökay Lisesi

Lisans : Aksaray Üniversitesi / İŞletme Bölümü

Deneyim

İŞ Yeri : Ziraat Katılım Bankası / Kastamonu Şubesi, 2017 - Halen